

203

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΤΑ ΣΙΔΕΡΕΝΙΑ ΤΑΓΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ
σελ. 1

ΓΚΟΡΜΠΑΤΣΩΦ
”Η
ΤΑ ΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΑΥΤΑΠΑΤΗΣ
σελ. 14

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ
ΤΗΣ ΚΡΟΣΤΑΝΔΗΣ
σελ. 26

ΤΕΥΧΟΣ 5
ΜΑΡΤΙΟΣ 1989

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
IN LONDON

Τ Α Σ Ι Δ Ε Ρ Ε Ν Ι Α Τ Α Γ Μ Α Τ Α
Τ Ο Υ Ο Λ Ο Κ Λ Η Ρ Ω Τ Ι Σ Μ Ο Υ .

Σύμπασα ἡ ἑλληνικὴ ἀριστερά, μέσα στό βαθύ πολιτικό καί ἰδεολογικό της γῆρας, συνέλαβε τὴν εὐκαιρίαν, ἀνακάλυψε τὸ γιορμπατσωφικό σωσίβιο τῆς σωτηρίας της. Δίχως ὄραμα, δίχως δυναμική, διακατεχόμενη ἀπὸ μία ἐγγενῇ ἀδυναμία γιὰ οὐσιαστικὴ πολιτικὴ παρέμβαση καί ὑποδουλωμένη σέ μία ὑπερασπιστικὴ καί προωθητικὴ λογικὴ συντεχνιακῶν αἰτημάτων, ἡ ἑλληνικὴ ἀριστερά προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλει νέες φενάκες μέ αἶχμή τόν γιορμπατσωφισμό.

"Ὅλα τὰ τμήματα τῆς κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς ἀνευρίσκουν στὸν γιορμπατσωφικό "ἄνεμο" τὴν ἰδεολογία δικαίωσέως τους. Ὁρθόδοξοι καί τροτσκυστές, ἑαρινοί καί χειμωνιάτικοι ἀναφωνοῦν: "εἶδατε πού τό λέγαμε".

Οἱ "ἀνανεωτικοί" διαλαλοῦν: "εἶδατε πού τό λέγαμε, πῶς μόνο μέ δημοκρατία μπορεῖ νὰ προχωρήσει ὁ σοσιαλισμός". Μά γιὰ ποιόν σοσιαλισμό μιλοῦν; Ποῦ τόνεῖδαν; Μὲ "δημοκρατία, μέ εἰρηνικά μέσα, χωρὶς βίαια ξεσπάσματα-μᾶς λένε-θὰ περάσουμε στό σοσιαλισμό καί ἔτσι μόνο θὰ προχωρήσει ὁ σοσιαλισμός." Ἐτσι μόνο δέν θὰ φοβηθοῦν οἱ διάφορες κυρίες τῶν σαλονιῶν, πού χωρὶς αὐτές δέν σφυρηλατοῦνται οἱ διάφορες ἐθνικὲς ἐνότητες.

Οἱ τροτσκυστές διατυμπανίζουν: "εἶδατε πού τό λέγαμε, πῶς ἡ πολιτικὴ ἐπανάσταση θὰ κάνει τὴν ἐμφανισὴ της, ἐμπρός, λοιπόν, νὰ ὑπερασπίσουμε τὴν πολιτικὴ ἐπανάσταση τοῦ Γιορμπατσώφ". Μὲ τὴν διαλεκτικὴ τους "δεινότητα" συνεχίζουν σταθερά νὰ ὀρίζουν τὸ ρωσσικὸ κράτος ὡς ἐργατικό, παρά τόν σταθερό ἐκφυλισμό του.

Οἱ "δογματικοί" βροντοφωνάζουν: "εἶδατε πού τό λέγαμε, πῶς οἱ πηγές τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀνεξάντλητες. Νά, λοιπόν, θαυμάστε τὴν δυναμικότητα, τὴν ὁρμὴ τῆς μαμᾶς Ρωσσίας". Μά γιὰ ποιὰ ὁρμὴ μιλοῦν; Δέν βλέπουν τὴν καθολικὴν στασιμότητα; Ἀλλά, εἰδικὰ αὐτοί, τόσα χρόνια ποῦ ἦταν; Δέν ἦταν στό πλευρό τοῦ Βασιλέως, κατατροπώνοντας τοὺς "πουλημένους", τοὺς "πράκτορες τῆς ΣΙΑ", πού τολμοῦσαν νὰ ἀσκήσουν, ἔστω καί μιά ἐλαφρὰ κριτικὴ στοὺς "σοσιαλιστικούς παραδείσους";

Ἐβδομήντα χρόνια μετὰ τό '17, ἡ ἀριστερά παραμένει δέσμια τῆς μεγαλύτερης φενάκης τοῦ αἰῶνός μας, τῆς ὀλοκληρωτικῆς

θηριωδίας πού αὐτοπαρουσιάσθηκε σάν σοσιαλισμός. Ὑπερηφανεύεται γιὰ τόν Γιορμπατσωφικό "ἄνεμο", λές καί αὐτός φυσάει στό κενό, καί ἔτσι προωθεῖ μιὰ κατάσταση ἱστορικῆς ἀμνησίας. Ὅμως, μιὰ κατανόηση τοῦ φαινομένου Γιορμπατσώφ συνυφαίνεται μέ τήν κατανόηση τῶν ὧσων ἔγιναν ἀπό τό '17 μέχρι τό '21 καί τῶν ὧσων συνετελέσθησαν τήν μετέπειτα χρονική περίοδο.

Ἀπό τό 1902, μέ τό ἔργο του "Τί νά κάνουμε;", ὁ Λένιν εἶχε σαφῶς "ἐπεξεργαστεῖ" (μέ τήν τεράστια βοήθεια τοῦ Κάουτσκι) καί προβάλλει τόν ἐνδότερο πυρήνα τοῦ Μπολσεβικισμού. Ὁ πυρήνας αὐτός τοποθετοῦσε τόν μπολσεβικισμό στόν ἀντίποδα τῆς χειραφετησιακῆς λογικῆς τῆς Διεθνούς Ἑνώσεως τῶν Ἑργαζομένων, πού εἶχε ὡς προμετωπίδα της τό ὅ,τι "ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἐργαζομένων εἶναι ἔργο δικό τους".

Ὁ Λένιν διακηρύσσει, ὅτι οἱ ἐργάτες εἶναι ἀνίκανοι νά ἀποκτήσουν μόνοι τους ἐπαναστατική συνείδηση. "Ἡ συνείδηση αὐτή-ἀναφέρει-μποροῦσε νά ἔρθει σ' αὐτούς μόνο ἀπέξω (ὅλες οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μας). Ἡ ἱστορία ὅλων τῶν χωρῶν δείχνει ὅτι ἡ ἐργατική τάξη ἀποκλειστικά μέ τίς δικές της δυνάμεις δέν εἶναι σέ θέση ν' ἀναπτύξει παρά μόνο μιὰ τρεῖντ-γιουνιονιστική συνείδηση,....". (1)

Ποιοί εἶναι αὐτοί οἱ "ἀπέξω"; Εἶναι "οἱ μεγάλοι τιμονιέρηδες", οἱ φιλόσοφοι-βασιλεῖς (πάντα παρῶν ὁ γέρο-Πλάτων), οἱ ὁποῖοι μέσα στά κεφάλια τους κλώθουν καί γεννοῦν τήν ἐπαναστατική θεωρία, τήν ἐπαναστατική συνείδηση, ἀνεξάρτητα ἀπό τό ἐργατικό κίνημα, καί τήν "χώνουν" μέσα στήν "ἀδρανῆ ὕλη" τοῦ προλεταριάτου. Τό ἴδιο καί στή Ρωσία-συνεχίζει ὁ Λένιν-ἡ θεωρητική διδασκαλία τῆς σοσιαλδημοκρατίας ἐμφανίστηκε ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπό τήν αὐθόρμητη ἀνάπτυξη τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἐμφανίστηκε σάν φυσικό καί ἀναπόφευκτο ἐπακόλουθο τῆς ἀνάπτυξης τῆς σκέψης μέσα στήν ἐπαναστατική-σοσιαλιστική διανόηση." (2)

Οἱ ἀπόψεις αὐτές τοῦ Λένιν δέν ἀποτελοῦν παρά ἐπαναδιατύπωση τῶν ἀπόψεων τοῦ Κάουτσκι. Ὁ ἴδιος ὁ Λένιν παραθέτει τά παρακάτω πολύ σωστά καί σπουδαία-κατ' αὐτόν-λόγια τοῦ Κάουτ-

σκυ!"...στά κεφάλια όρισμένων μελών του στρώματος αυτού(δηλαδή της άστικης διανόησης) γεννήθηκε άκριβώς ό σύγχρονος σοσιαλισμός,κι αυτοί είναι κείνοι που έτέδωσαν στους πιο άναπτυγμένους πνευματικά προλετάριους,οί όποιοι μέ της σειράς τους τον μπάζουν στην ταξική πάλη του προλεταριάτου,έκει έπου τό επιτρέπουν οί συνθήκες."Έτσι ή σοσιαλιστική συνείδηση είναι κάτι που έχει είσαχθεί άπέξω στην ταξική πάλη του προλεταριάτου και όχι κάτι που γεννήθηκε αυτόόρητα άπ'αυτήν.(3)

Ό Κάρουσκυ και ό Λένιν βασίζονται σε έναν σαθρό άλληλοαποικλεισμό αυτόόρητου και συνειδητού.Μπάζουν,όπως αναφέρουν, την σοσιαλιστική συνείδηση στην ταξική πάλη του προλεταριάτου. Άλλά,ή ύπαρξη της ταξικής πάλης συνιστά ήδη μία συνειδητοποίηση της έκμετάλλευσης,της καταπίεσης και της κατάργησης τους,και δέν παράγεται ένστικτωδώς. Η συνειδητοποιημένη αυτή πάλη είναι αυτόόρητη,μέ την έννοια ότι οί έργαζόμενοι άντιόρουν στην έκμετάλλευση και άγωνίζονται για δικούς τους στόχους,χωρίς της μεσολάβηση κάποιου κόμματος της "πρωτοπορείας".

Τό πρόβλημα του Λένιν ήταν ή διάλυση του αυτόόρητισμού, δηλαδή ή ύπαγωγή κάθε κινήματος στις διαταγές του.Ξεκάθαρα, λοιπόν,προτείνει:"Γι'αυτό τό λόγο τό καθήκον μας... είναι ν' άγωνιστούμε έναντίον στο αυτόόρητο,... και νά τό τραβήξουμε (δηλαδή τό έργατικό κίνημα) κάτω άπό τά φτερά της έπαναστατικής σοσιαλδημοκρατίας."(4)

"Έτσι,πολύ σωστά τό 1904 ό μετέπειτα σφαγέας της Κροστάνδης,ό Τρότσκυ,κατηγορεϊ τον Λένιν για πολιτικό ύποκαταστατισμό,αναφέρωντας:"Άν οί αυτόόρητιστές γίνονται ούρά της ιστορίας,αυτό δέν είναι προτιμότερο άπό τό νά προσπαθουν σάν τους λενινιστές πολιτικούς νά μεταβάλλουν την 'Ιστορία σε δικιά τους ούρά;" (5)

Ό Λένιν είχε ως σκοπό του,νά τεθεϊ έπικεφαλής του προλεταριάτου.Συνεπώς,έπρεπε νά τό άποκεφαλίσει ως συλλογικό σωμα, και έτσι νά τό κατευθύνει.Γι'αυτό,προτείνει μία συγκεντρωτική όργάνωση,πού νά άποτελεϊται άπό επαγγελματίες έπαναστάτες,Γι' αυτό,ένδειάζει τό καπιταλιστικό έργοστάσιο,πού γυμνάζει τον προλετάριο στην πειθαρχία.

"Έτσι, ή Ρόζα Λούξεμπουργκ τό 1904, στό νούμερο 69 τής "Ισπρά:" "...τοῦ προτείνει εἰρωνικά νά πλέξει καί τό ἐγνώμιο τοῦ στρατώνα καί τής γραφειοκρατίας πού ἔχουν τά ἴδια πειθαρχικά ἀποτελέσματα"... καί τόν ὑποψιάζεται ὅτι ἔχει υἱοθετήσει τό στεῖρο πνεῦμα τοῦ χωροφύλακα καί ὅτι δέν ἔχει καμιά ἐμπιστοσύνη στόν ἐργατικό αὐθορμητισμό".(6)

Πρέπει, ἐπίσης, νά ὑπογραμμίσουμε τό μίσος τοῦ Λένιν ἐναντίον τής δημοκρατίας. Παράλογη χαρακτηρίζει ὁ Λένιν τήν δημοκρατία τῶν ἀγγλικῶν τρεῖντ-γιούνιονς, ή ὁποία στηρίζονταν στήν ἐπίλυση ὅλων τῶν ζητημάτων μέ τήν ψηφοφορία ὅλων τῶν μελῶν καί στήν ἐκτέλεση τῶν διοικητικῶν λειτουργιῶν ἀπ' ὅλα τά μέλη μέ τή σειρά. "Χρειάστηκε-ἀναφέρει-μακρόχρονη ἱστορική πείρα γιά νά καταλάβουν οἱ ἐργάτες πόσο παράλογη ἦταν αὐτή ή ἀντίληψη τής δημοκρατίας, γιά νά καταλάβουν τήν ἀνάγκη τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν θεσμῶν, ἀπό τό ἕνα μέρος, καί τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος στελεχῶν, ἀπό τό ἄλλο." (7)

Προτείνει, λοιπόν, ὁ Λένιν τόν ἀφωπλισμό τῶν ἐργαζομένων καί τήν μεταβίβαση τής ἐξουσίας τους στούς ἐπαῖοντες, στούς ἀντιπροσώπους, πράγμα πού δέν ἔχει καμιά σχέση μέ ὅ,τι προσδιορίζονταν ὡς σοσιαλισμός, δηλαδή, τήν διεύθυνση τής κοινωνίας ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργαζόμενους. Καί προσφεύγει πάλι στήν αὐθεντία τοῦ Κάουτσκι, ὁ ὁποῖος "...ἐπιτίθεται ἐναντίον "στό σοσιαλισμό τῶν ἀναρχικῶν καί τῶν φιλολόγων" πού, "κυνηγώντας ἐντυπώσεις", ἐξυμνοῦν τήν ἄμεση νομοθέτηση ἀπό τό λαό..."(8)

Τό '17 ἄρχισαν "νά σπᾶνε τά δεσμά τής σκλαβιάς". "Ὅμως, ἀπό τό '17 μέχρι τό '21 συγκροτήθηκαν τά νέα δεσμά, μέ τήν κυριαρχία τῶν μπολσεβίκων. Πολλοί εἶπαν ὅτι ή ρωσική ἐπανάσταση δέν ἦταν παρά μόνο ἕνα μπολσεβίκικο πραξικοπημα. Ἡ ἀποψη αὐτή, ὅμως, ἀφήνει νά τής ξεφύγει τό πραγματικό γεγονός τής εἰσόδου τῶν μαζῶν στό πεδίο τής ἱστορίας. "Ὀντως, ή ρωσική ἐπανάσταση ὑπῆρξε μιᾶ προλεταριακή ἐπανάσταση. Αὐτό τό περιεχόμενο της συνάγεται ἀπό τήν ἀνεξάρτητη παρέμβαση τοῦ προλεταριάτου μέσα στήν κοινωνία, μέ τίς δικές του ὀργανωτικές μορφές (ἐργοστασιακές ἐπιτροπές-σοβιέτ), μέ τούς δικούς του σκιο-

πούς (όλη ή έξουσία στά σοβιέτ-σοσιαλισμός), μέ τήν ἀπαλλοτρίω-
ση τῆς καπιταλιστικῆς ιδιοκτησίας καί τήν ἐργατική διεύθυνση
τῶν ἐργοστασίων, παρά καί ἐναντίον τῶν μπολσεβίκων. "...πρέπει
νά ὑπενθυμίσουμε-ἀναφέρει ὁ Καστοριάδης-ὅτι τό μπολσεβίκικο
κόμμα ὄχι μόνο δέ βοήθησε ἀλλά καί τίς περισσότερες φορές ἀντι-
τάχτηκε στίς ἀπόπειρες κατάληψης τῆς διεύθυνσης τῶν ἐργοστασίων
πού ἔγιναν τό 1917-1918 ἀπό τίς ρωσικές ἐργοστασιακές ἐπιτρο-
πές". (9)

Μαζύ μ' αὐτό τό αὐτόνομο, χειραφετησιακό πνεῦμα, πού κάνει τήν
τελευταία του ἐμφάνιση στήν Κροστάνδη (1921) συνυπῆρχε μέσα
στούς ἐργαζόμενους μία τάση πρὸς μεταβίβαση ἐξουσιῶν στό μπολ-
σεβίκικο κόμμα, τάση πού ἐπιτείνονταν μέσα στή δίνη τοῦ ἐμφυ-
λίου πολέμου καί μέσα στήν ἐμφάνιση καυτῶν, καθημερινῶν προ-
βλημάτων. Σ' αὐτή τήν τάση μποροῦμε νά ἐντοπίσουμε τόν ἐκφυλι-
σμό τῆς ἐπανάστασης καί τήν κυριαρχία τῆς γραφειοκρατίας ὡς
διευθυντικῆς τάξης, κυριαρχία πού . . . ἐνυπῆρχε, βεβαίως, ἐξ
ἀρχῆς στίς πολιτικές βλέψεις τοῦ Λένιν καί τοῦ Τρότσκι.

Μιά ἀπλή ματιά στά γεγονότα ἀρκεῖ γιά νά καταλάβουμε τήν ἐγκα-
θίδρυση ἑνός καταπιεστικοῦ συστήματος στή Ρωσσία. Ἡ περιπλοκό-
τητα, ὅμως, ἔγκειται στήν σύλληψη τῆς ιδιομορφίας τοῦ νέου συ-
στήματος, πού δημιουργήθηκε ἀπό τόν ἐκφυλισμό τῆς ἐπανάστασης,
χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι ὁ ἐκφυλισμός εἶναι ἡ "μοίρα" κάθε
ἐπανάστασης.

Μία ἀπό τίς μεγαλύτερες φυσιογνωμίες τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινή-
ματος, ὁ Πάνεκουν, . . . τό νέο ρωσικό σύστημα, ὡς κρατικό
ὀρίζοντας

καπιταλισμό, τό θεωρεῖ φυσική συνέπεια! " Ἐπρόκειτο-ἀναφέρει ὁ
Πάνεκουν-γιά μιά φυσική κατάληξη, γιατί ἡ ἐργατική τάξη δέν ἦ-
ταν ἀκόμη ὥριμη νά αὐτοκυβερνηθεῖ. " (10)

Ὁ Πάνεκουν, δέσμιος τοῦ μαρξιστικοῦ σχήματος γιά τήν θεώρηση
τῆς ἱστορίας, θεωρεῖ ὅτι στήν καθυστερημένη Ρωσσία, ἐλλεῖπει
μιᾶς ἰσχυρῆς ἀστικῆς τάξης, τό μπολσεβίκικο κόμμα ἀνέλαβε τό
καθῆκον τῆς ἀνάπτυξης, ἀντικαθιστώντας τήν ἀστική τάξη. Ὁδηγεῖ-
ται σέ μιά ἀφαίρεση τῆς ὅλης ἐνεργητικότητας, πού σφραγίσθηκε
ἀπό τήν ἐμφάνιση τοῦ προλεταριάτου ὡς κυρίαρχης δύναμης στή

ρωσσιική επανάσταση, γιατί ένστερνίζεται τήν μαρξιστική αντίληψη, ή όποία βλέπει τήν σοσιαλιστική επανάσταση νά αντιστοιχεῖ σέ μιιά ύψηλή ανάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων." 'Απ'τή στιγμή ὅμως πού εἶδαμε-γράφει ὁ Πάνεκουνι-ὅτι στή Ρωσία γεννιέται ἕνας κρατικός καπιταλισμός, ή προσοχή μας στράφηκε κυρίως στόν δυτικό κόσμο τοῦ μεγάλου κεφαλαίου, ὅπου οἱ ἐργαζόμενοι θά ἔχουν νά μετατρέφουν τόν καπιταλισμό τόν ύψηλότερα ἀναπτυγμένο σ'έναν πραγματικό κομμουνισμό...". (ΙΙ)

'Εδῶ πρέπει νά ἐπισημάνουμε ὅτι "ή Ρωσία τό 1917 δέν ἦταν ἀπλῶς μιιά "καθυστερημένη" χώρα, ἀλλά μιιά χώρα πού παράλληλα μέ τήν καθυστέρησή της παρουσίαζε μιιά ἐκδηλη καπιταλιστική ανάπτυξη (ή Ρωσία τοῦ 1913 ἦταν ἡ πέμπτη παγκόσμια βιομηχανική δύναμη).....". (Ι2)

'Ο Τρότσκι, ἐπίσης, δέν μπορούσε νά συλλάβει τήν γραφειοκρατία ὡς κοινωνική τάξη. Παρέμεινε, πάντα, σταθερά προσδεδεμένος στήν πίστη του στόν κυρίαρχο ρόλο τοῦ κόμματος καί στήν ἀναγκαιότητα τοῦ κρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ. Γι'αὐτόν, ἡ γραφειοκρατία ἦταν ἕνα προσωρινό φαινόμενο, πού δέν τόν ἐμπόδιζε νά προσδιορίζει τίς παραγωγικές σχέσεις ὡς σοσιαλιστικές. "Τό Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα κατάγγειλε-ἀναφέρει ὁ Λεφόρ-τόν φορμαλισμό τοῦ Τρότσκι, δείχνοντας ὅτι ἡ εἰκόνα μιᾶς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας ὅπου οἱ παραγωγοί εἶναι στερημένοι ἀπό κάθε διευθυντικό ἔργο, εἶναι παράλογη" ἀντικατέστησε τήν ἰδέα τῆς γραφειοκρατίας μέσα στήν κοινωνία μέ τήν ἰδέα μιᾶς γραφειοκρατικῆς κοινωνίας, δηλαδή μιᾶς κοινωνίας πού διατηρεῖται καί ἀναπαράγεται ὑλικά χωρίζοντας ἀπό τή μάζα τῶν παραγωγῶν ἕνα κοινωνικό στρῶμα πού ἰδιοποιεῖται συλλογικά τήν ὑπεραξία τῆς ἐργασίας τῶν παραγωγῶν καί ἀναλαμβάνει διευθυντικό ρόλο σ'ὅλους τούς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς." (Ι3)

'Εξ ἄλλου, ἦταν πολύ δύσκολο νά φθάσει μέχρι τό βάθος ἡ ἀνάλυση τοῦ Τρότσκι γιά τήν γραφειοκρατία. Πλὴν τῶν ἄλλων, ἦταν ἀπό τούς κυριότερους στυλοβάτες τοῦ συστήματος, ἦταν "εἷς ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ θεοῦ", ὁ ὁποῖος "ἀπεκάλυψε" στόν Τρότσκι τόν "σωστό", τόν "ἱστορικό" δρόμο, πού θά πρέπει νά διανύσει

ή εργατική τάξη." Πρέπει νά χρησιμοποιοῦμε-προτείνει στίς 14 'Ιουνίου τοῦ 1919-ἀνελέητα μέτρα ὅχι μόνο ἐνάντια στόν ταξινό μας ἐχθρό ἀλλά καί ἀναμεσά μας, ἐνάντια σ' ὅλους ἐκείνους πού ἐμποδίζουν τόν ἱστορικό δρόμο τῆς εργατικῆς τάξης." (14)

Ὁλοκληρωτικός μέχρι τό μεδούλι ὁ Τρότσκι, ἀποδίδει θαυμάσια τό ὀλοκληρωτικό πνεῦμα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, στίς 10 Ὀκτωβρίου τοῦ 1920. "Ὁ Κόκκινος Στρατός-γράφει-τῶν ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν λέει!" Ὁποῖος δέν εἶναι μαζί μου εἶναι ἐνάντιά μου, καί ὅποιος εἶναι μαζί μου πρέπει νά μείνει στίς γραμμές μου καί νά μήν τίς ἐγκαταλείψει μέχρι τό τέλος." (15)

Τέλος, ἐν ἔτει 1938 ἀναλαμβάνει τήν εὐθύνη γιά τόν σφαγιασμό τῆς Κροστανδιανῆς ἀντίταξης στήν δικτατορία τῶν μπολσεβίκων. Μέ τήν ἔννοια-ἀναφέρει-ὅτι οἱ "ὑπερβολές" ἀπορρέουν ἀπό τήν ἴδια τή φύση τῆς ἐπανάστασης, "δέχομαι ὀλοκληρωτικά καί πλήρη τήν εὐθύνη γιά τήν καταστολή τῆς ἀνταρσίας τῆς Κροστάνδης." (16)

Μέ τήν ἐδραίωση τῆς κυριαρχίας τους μέσα στή Ρωσσία, οἱ μπολσεβίκοι ἄρχισαν νά προετοιμάζουν τήν κυριαρχία τους πάνω στό διεθνές εργατικό κίνημα. Ἀπό τό 1920, ὁ Λένιν, μέ τόν "Ἀριστερισμό", προσπαθεῖ νά συντρίψει τίς διαφοροποιήσεις καί τίς ἀντιστάσεις στό εὐαγγέλιό του. Κατηγορεῖ τοὺς Γερμανοὺς ἀριστεροὺς (Κάρλ Ἑρλερ κ.λ.π), τήν Ὁλλανδική ἀριστερά (Πάνεκουν, Γκόρτερ), τήν Ἀμερικάνικη ὀργάνωση τῶν ἐργατῶν "Βιομηχανικοὶ Ἑργάτες τοῦ Κόσμου" (I.W.W), ὅτι ἀρνοῦνται τήν ἀνάγκη τοῦ κόμματος καί τῆς κομματικῆς πειθαρχίας "πρός ὄφελος τῆς ἀστικῆς τάξης".

"Ὅσον καιρό-ἀναφέρει ὁ Λένιν-δέν θάχετε τή δύναμη νά διαλύσετε τό ἀστικό κοινοβούλιο καί ὁποιοδήποτε ἀντιδραστικό ὀργανισμό ἄλλου τύπου, εἴστε ὑποχρεωμένοι νά δουλεύετε μέσα σ' αὐτά ἀκριβῶς γιατί ἐκεῖ ὑπάρχουν ἀκόμα ἐργάτες....". (17). Οἱ ἐργάτες, ὅμως, ὑπάρχουν μέσα στά ἐργοστάσια, καί ἐκεῖ μποροῦσαν νά τοὺς συναντήσουν οἱ ἀγωνιστές.

Ἐκεῖ μέσα μποροῦσαν νά συγκροτηθοῦν συμβούλια καί ἐπιτροπές. Ἀλλά, κἀτι τέτοιο ἦταν "ἐπικίνδυνο". Ἐθετε σέ κίνδυνο τήν οὐσία τοῦ Λενινισμοῦ, δηλαδή τήν ἐργοστάσιακή πειθαρχία καί τόν "ὀρθολογισμό" τῆς καπιταλιστικῆς ἐπιχειρήσεως, Ὁ Λένιν ἤθελε τοὺς ἐργαζόμενους μαντρωμένους στά κοινοβούλια καί στά συνδικάτα, γιατί σ' αὐτά μποροῦν, εὐκολότερα, νά ἀσκήσουν τήν κυριαρχία τους οἱ γραφειοκράτες, ἀντιδραστικοί καί "προοδευτικοί".

Μέ τήν Ἱδρυση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς, οἱ μπολσεβίκοι σιγά-σιγά ἐπιβάλλονται στό παγκόσμιο ἐργατικό κίνημα. Ἡ Κομμουνιστική Διεθνὴς (Κ.Δ) δέν δέχεται νά ὑπάρχουν αὐτόνομα, ἐθνικά κόμματα, ἀλλά μόνο τμήματά της στά διάφορα ἔθνη. Αὐτό ἐκφράζεται σαφέστατα στό καταστατικό τῆς Κ.Δ. Ἡ παράγραφος I3 ἀναφέρει: "Οἱ ἀποφάσεις τῆς Ε.Ε.Κ.Δ (Ἐκτελεστική Ἐπιτροπὴ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνoῦς) εἶναι ὑποχρεωτικές γιὰ ὅλα τὰ τμήματα τῆς Κ.Δ καί πρέπει νά ἐφαρμόζονται ἅμεσα στή ζωὴ. Τὰ τμήματα ἔχουνε δικαίωμα νά ἐφεσιβάλουνε τίς ἀποφάσεις τῆς Ε.Ε.Κ.Δ στό παγκόσμιο συνέδριο, μέχρι τήν ἀκύρωση ὅμως ἀπ' τό συνέδριο τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν δέν ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση τῆς ἐφαρμογῆς τους." Καί ἡ παράγραφος I4 συνεχίζει: "... ἡ Ε.Ε.Κ.Δ ἔχει τό δικαίωμα νά ἀκυρώσει καί νά μεταβάλλει τίς ἀποφάσεις, τόσο τῶν συνεδρίων τῶν τμημάτων, ὅσο καί τῶν Κεντρικῶν τους Ἐπιτροπῶν, καθὼς ἐπίσης νά πάρει ἀποφάσεις ὑποχρεωτικές γι' αὐτά." (I8)

"Ἀποφασίζομεν καί διατάσσομεν", λοιπόν, ἡ πολιτικὴ τῆς Κ.Δ. Τὰ κομμουνιστικά κόμματα ἔπρεπε νά ἐφαρμόζουν ἅμεσα ὅ,τι ἐξυπηρετοῦσε τίς ἀνάγκες τῆς ρωσσικῆς γραφειοκρατίας. Ἐπρεπε νά μιλοῦν γιὰ τήν τρίτη καί τελευταία περίοδο, στήν ὁποία εἶχε εἰσελθεῖ ὁ καπιταλισμός "καί μέ τὰ δύο πόδια" (κατὰ τόν Μολότωφ), νά βροντοφωνάζουν γιὰ τοὺς σοσιαλφασίστες καί τοὺς ἀγροτοφασίστες, καί μετὰ ἀπὸ λίγο νά μιλοῦν γιὰ τὰ Λαϊκὰ Μέτωπα, ὅπου οἱ πρώην σοσιαλφασίστες μεταμορφώνονταν σέ ἀντιφασίστες.

Ἡ Ε.Ε τῆς Κ.Δ δέν παρεῖχε μόνο τὴ γραμμὴ, ἀλλὰ διόριζε ἀνόμα καί τίς ἡγεσίες. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ περίπτωση τοῦ

διορισμοῦ τοῦ Ν.Ζαχαριάδη. "Στό διάστημα αὐτό-γράφει ὁ Στί-
νας-τόν Νοέμβρη τοῦ '31 καθαιρεῖται μέ ἀπόφαση τῆς Ε.Ε τῆς Κ.Δ,
ἡ ἐκλεγμένη ἀπό τό 4ο Συνέδριο Κεντρική Ἐπιτροπή καί διορίζε-
ται νέα μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ζαχαριάδη.Μέ τήν ἴδια ἀπόφαση ἀνα-
βάλλεται ἐπ'ἀόριστον τό 5ο Συνέδριο τοῦ κόμματος. ...Στήν ἐκ-
κλησή της ἡ Ε.Ε τῆς Κ.Δ,μᾶς λέει, ὅτι ἀναγκάστηκε νά ἐπέμβει,
...Γι'αὐτό ζήτησε ἀπό τό κόμμα νά ἀντικαταστήσει τήν ἡγεσία
του,καί τό κόμμα,μᾶς λέει,ἀνταποκρίθηκε σ'αὐτό καί τήν ἀντικα-
τέστησε.....Δέν ζήτησε ἀπό τό κόμμα ἡ Κ.Δ νά ἀντικαταστήσει
τήν Κ.Ε,γιατί τό κόμμα δέν μπορεῖ νά ἀντικαταστήσει τήν Κ.Ε
του παρά μέσω τοῦ Συνεδρίου του καί τό 5ο Συνέδριο ἀναβλήθηκε
ἐπ'ἀόριστον μέ ἀπόφαση αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς Κ.Δ. Ἡ Κ.Ε καθαιρέ-
θηκε ἀπό τήν Κ.Δ καί ἡ Ε.Ε τῆς Κ.Δ ἔχρισε τόν Ζαχαριάδη ἀρχη-
γό τοῦ κόμματος καί αὐτός κατασκευάζει μιά Κ.Ε ἀπό ὅποιους
τόν βολεύανε.

Εἶναι φέμα λοιπόν ὅτι τό κόμμα ἀνταποκρίθηκε στήν ἐκκληση τῆς
Κ.Δ καί αὐτό ἀντικατέστησε τήν Κ.Ε του."Ολα γίνανε ἀπό τά πά-
νω ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τοῦ κόμματος." (19)

"Ἦδη ἀπό τά 1918,ὁ Λένιν,μέ "Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς
σοβιετικῆς ἐξουσίας",ξεκαθαρίζει ὅτι αὐτό πού γεννιέται στή
Ρωσία δέν ἔχει καμμία σχέση μέ σοσιαλισμούς καί ἐλεύθερες
κοινωνίες.Μέ ὡμό τρόπο ἐγκωμιάζει τά θεμελιώδη χαρακτηριστικά
τοῦ καπιταλισμοῦ:παραγωγικότητα,τάξη,πειθαρχία,σύστημα Τέϋλορ,
δουλειά μέ τό κομμάτι,ἐξουσία τῶν εἰδικῶν. "Ἡ πραγματικότητα
λέει,-ἀναφέρει ὁ Λένιν-ὅτι ὁ κρατικός καπιταλισμός θά ἦταν
γιά μᾶς ἓνα βῆμα πρός τά μπρός."Αν μπορούσαμε μέσα σέ λίγον
καιρό νά πραγματοποιήσουμε στή Ρωσία τόν κρατικό καπιταλισμό,
αὐτό θά ἦταν μιά νίκη. ...Ἐχουμε ἓνα πρότυπο κρατικοῦ καπι-
ταλισμοῦ στή Γερμανία. ...Εἶπα,ὅτι ὁ κρατικός καπιταλισμός
θά ἦταν σωτηρία γιά μᾶς" ...γιατί ὁ κρατικός καπιταλισμός
εἶναι κάτι τό συγκεντροποιημένο,τό ὑπολογισμένο,τό ἐλεγμένο
καί γενικευμένο,..." (20)

Ὁ "σοσιαλισμός τοῦ Λένιν εἶναι ἔργο τῶν εἰδικῶν,αὐτῶν πού
γνωρίζουν νά ὀργανώνουν τράστ,λόγω τῆς πείρας τους στήν κα-

πιταλιστινική παραγωγή, ἄς ἔχουν διαπράξει καί τίς λοπιδυτιές τους. "κι ἂν ἀκόμα-γράφει-πρόκειται γιά ἀρχιλοπιδύτη, μιά καί ὀργάνωσε τράστ, μιά κι εἶναι ἔμπορος πού εἶχε νά κάνει μέ τήν ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς καί τή διανομή γιά ἑκατομμύρια καί δεκάδες ἑκατομμύρια, μιά κι ἔχει πείρα-πρέπει νά διδασκόμαστε ἀπ' αὐτόν." (21)

Ἀκόμα καί ὁ τύπος πρέπει, κατὰ τόν Λένιν, νά μετατραπεῖ ἀπό ὄργανο πού δημοσιεύει κατὰ πρῶτο λόγο τά πολιτικά νέα τῆς ἡμέρας, σβ ὄργανο γιά τήν οἰκονομική διαπαιδαγώγηση τῶν μαζῶν. "Ὁ τύπος-γράφει-πρέπει νά γίνει ὄργανο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης, κάνοντας γνωστές σέ ὅλους τους τίς λεπτομέρειες τίς ἐπιτυχίες πού ἔχουν οἱ ὑποδεγματοκῆς κομμουνες, καί βάζοντας, ἀπό τό ἄλλο μέρος, στό "μαῦρο πλῆγμα" τίς κομμουνες ἐκεῖνες πού διατηροῦν ἐπίμονα τίς "παραδόσεις τοῦ καπιταλισμοῦ", δηλαδή τήν ἀναρχία, τήν τεμπελιά, τήν ἀταξία, τήν κερδοσκοπία." (22)

Νά μάθουμε νά δουλεύουμε, κραυγάζει ὁ Λένιν, γιατί "σέ σύγκριση μέ τά προηγμένα ἔθνη, ὁ ρῶσος εἶναι κακός ἐργάτης." (23)

"Μ' ἀρέσει αὐτή ἡ φράση: νά δουλέψεις λιγάνι πιο σιληρά" (24), ἐπαναλαμβάνει ὁ σύγχρονος τιμονιέρης, ὁ Γκορμπασώφ, ὁ ὁποῖος θέτει τήν οὐσία τῆς περιβόητης ἀνασυγκροτήσεώς του στήν ἀναβίωση τοῦ λενινισμοῦ.

Θεωροῦμε χρήσιμο νά ἀναφερθοῦμε σέ ὁρισμένες πτυχές τῆς ἐπιστημονικῆς καί τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, οὕτως ὥστε νά κατανοήσουμε τήν καθολικότητα τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ χαρακτήρα τοῦ μπολσεβικισμοῦ. Ὅποιαδήποτε ἐπιστημονική ἢ θεωρητική κατασκευή δέν ἐτίθετο μέσα στό κλειστό ιδεολογικό σύμπαν τοῦ μπολσεβικισμοῦ, ἀντιμετωπίζονταν κατὰ τρόπο ἐχθρικό, ἀφοῦ δέν μπορούσε παρά νά ἀποτελεῖ "ἐφεύρεση τῶν σκοτεινῶν ἐγκεφάλων τῆς ἀστεινῆς τάξης".

Στό κείμενο τῆς Κλάρας Τσέκιν "Ἀπό τό σημειωματάριο" ἔχουμε τήν εὐκαιρία νά "θαυμάσουμε τήν ιδιοφυΐα" τοῦ Λένιν στίς ἀπόψεις του γιά τόν Φροῦδισμό καί τίς σεξουαλικές σχέσεις.

"Ἡ θεωρία τοῦ Φρόυντ-λέει ὁ Λένιν-δέν εἶναι παρά ἓνα καπρίτσιο τῆς μόδας." (25). Γιά τίς σεξουαλικές σχέσεις ἀναφέρει: "Βέβαια ἡ δόξα πρέπει νά σβῆνεται." Ὅμως ἓνας φυσιολογικός

άνθρωπος πού ζεῖ μέσα σέ κανονικές συνθῆκες, μπορεῖ νά πέσει μπρούμητα μέσα στή λάσπη καί νά πιεῖ νερό ἀπό τό βούρκο;" Ἡ μπο-

ρεῖ ἀκόμη νά πιεῖ νερό ἀπό ἕνα ποτῆρι πού στίς ἄκρες του ἀκού-
μψαν δεκάδες χεῖλη;" .Εἶναι σαφές ὁ φαλλοκεντρισμός τοῦ Λέ-
νιν. Οἱ σχέσεις τῶν δύο φύλων στηρίζονται στόν ἐνεργητικό ἄν-
δρα (ὁ ὁποῖος πέφτει μπρούμητα καί ὁ ὁποῖος πίνει νερό) καί στή
παθητική γυναίκα (βούρκος-ποτῆρι). Συγχρόνως, ἡ γυναίκα ὑποβιβάζε-
ται σέ οἰκονομικό μέγεθος, ἀφοῦ ἡ "ἀξία" της καθορίζεται ἀπό
τό ἄν καί πόσο χρησιμοποιήθηκε (δεκάδες χεῖλη).

Τόσα χρόνια πέρασαν ἀπό τό θάνατο τοῦ Λένιν καί ἡ ἀνωτέρω ἀπο-
ψή του γιά τή γυναίκα κρατάει γερά. Ἐν ἔτει 1977, ὁ Γρ. Φαράκος
στήν συνεδρίαση τοῦ Κ.Σ τῆς ΚΝΕ μέ θέμα τήν διαπαιδαγώγηση
εἶπε: "Εἶναι μιά παράδοση τῆς ἐλληνικῆς οἰκογένειας. Τέλος πά-
ντων, δέ μπορεῖ ἡ κοπέλλα νά πηγαίνει συνέχεια κάθε βράδυ στίς
1 καί στίς 2 τῆ νύχτα στό σπίτι της". "Ἐτσι γιά νά μαλακώσει
τόν ἀνδροκρατικό του αὐταρχισμό ἐπιστρατεύει τό ἰδεολόγημα τῆς
παράδοσης. Ἀλλά, ἐάν οἱ ἄνθρωποι διατηροῦσαν τά πράγματα, ἐπει-
δή ἀπλῶς ἔχουν γίνει παράδοση, τότε δέν θά ὑπῆρχε ἱστορία. (26)

"Μᾶς χρειάζεται-ἐγγραφε ὁ Λένιν τό 1918-τό ρυθμικό βάδισμα
τῶν σιδερένιων ταγμάτων τοῦ προλεταριάτου." (27) Καί πράγματι,
τό προλεταριάτο "γεύθηκε" τήν ρυθμικότητα τῶν σιδερένιων ταγ-
μάτων τοῦ Στάλιν, ὥπως "γεύθηκαν" καί οἱ Οὔγγαρες καί οἱ Τσε-
χοσλοβάκοι τήν "φιλική βοήθεια" τῶν ρωσικῶν ταγμάτων. Ὁ Λέ-
νιν καί ὁ Τρότσκι εἶχαν στρώσει καλὰ τό δρόμο γιά "τόν κορυ-
φαίο ἡγήτορα", γιά "τόν ἐξοχώτατο τῶν στρατηγῶν ὅλων τῶν ἐθνῶν
καί ὅλων τῶν ἐποχῶν". (Σύντομη αὐτοβιογραφία τοῦ Στάλιν, τό 1938).

Δέν μᾶς ἐκπλήσσει, βεβαίως, τό ὅτι πολλοί "τσίμπησαν" ἀπό
τίς Γιορμπατσωφικές προσπάθειες. Ἄλλο πράγμα εἶναι νά δέχεσαι
κάποιες ἐλευθερίες πού θά δοθοῦν σ' αὐτό τό βασανισμένο λαό
(πράγμα δυσκολότατο μέσα στά ὅρια τοῦ ρωσσικοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ)
καί ἄλλο νά ἐγκωμιάζεις τόν Γιορμπατσώφ, γιατί θά ἀνανεώσει
τόν "σοσιαλισμό" ἢ γιατί θά φέρει, ἐπιτέλους, τόν σοσιαλισμό.

Ἀφοῦ, τόσα χρόνια μετά τό 'Ι7, ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού θεωροῦν αὐτό τό σύστημα σοσιαλιστικό(μέ ἤ χωρίς στρεβλώσεις), τότε γιατί νά μᾶς προκαλέσει ἔκπληξη τό "τσίμπημά " τους;

"Ὅμως, μέσα στά πλαίσια τῆς ἐλευθεριακῆς ἐπιλογῆς μας ἡ ρωσική ἐπανάσταση παραμένει ἕνα ἐπίκαιρο ζήτημα. Μᾶς δείχνει ὅτι μιά ἐπανάσταση μπορεῖ, εἶναι πιθανόν νά ἐπιφέρει νέες καί ἐπαχθέστερες ὑποδουλωτικές καταστάσεις. Μᾶς δείχνει ὅτι στόν ἄγώνα γιά τήν ἐλευθερία δέν ἔχουμε ἄλλες ἐγγυήσεις, παρά τήν διηνεῖῃ μας ἀμφισβήτηση, τήν ἀδιάκοπη κριτική μας ἐγγήγορση καί τήν ρηξικέλευθη πράξη. _____

Π Α Ρ Α Π Ο Μ Π Ε Σ

- (1) Λένιν!:"Τί νά κάνουμε;" σελ.39, ἐκδόσεις "Θεμέλιο".
- (2) Στό ἴδιο, σελ.40.
- (3) Στό ἴδιο, σελ. 50.
- (4) Στό ἴδιο, σελ.51.
- (5) Μπουρντέ-Γκιγιέρμ!:"Ἀγῶνες γιά τήν αὐτοδιαχείρηση", σελ.90, ἐκδόσεις "Ἀνδρομέδα".
- (6) Στό ἴδιο, σελ.89.
- (7) Λένιν!:"Τί νά κάνουμε;", σελ.173.
- (8) Στό ἴδιο, σελ.174.
- (9) Καστοριάδης!:"Ἡ πείρα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος", τόμος -2-, σελ.87, ἐκδόσεις "Ἀμφορέας".
- (10) Καστοριάδης!:"Ἡ πείρα", τόμος -1-, σελ.195, ἐκδόσεις "Βέργος", ὅπου δημοσιεύεται ἕνα γράμμα τοῦ "Αντον Πάνεκουκ".
- (11) Στόν πρῶτο τόμο τοῦ ἰδίου ἔργου τοῦ Καστοριάδη, σελ. 194-195.
- (12) Στόν δεύτερο τόμο τοῦ ἰδίου ἔργου τοῦ Καστοριάδη, σελ.279.
- (13) Λεφόρ!:"Τί εἶναι ἡ γραφειοκρατία", σελ.45, "ἐκδοτική ομάδα Θεσσαλονίκης".
- (14) Τρότσκι!:"γιά τόν ἀναρχισμό-Μάχνο, Κροστάνδη", σελ.32, ἐκδόσεις "Ἀλλαγῇ".
- (15) Στό ἴδιο, σελ.46
- (16) Στό ἴδιο, σελ.72.

- (17) Λένιν: "Ο Άριστερισμός, παιδική αρρώστια του κομμουνισμού",
σελ.78, εκδόσεις "Θεμέλιο".
- (18) "Πρόγραμμα καί Καταστατικό της Γ' Κομμουνιστικής Διεθνούς",
σελ.95, εκδόσεις "Ειρήνη", δ' έκδοση.
- (19) Στίνας: "Αναμνήσεις", τόμος Α', σελ.156-158,
εκδόσεις "Βέργος".
- (20) Λένιν: "Τά ἄμεσα καθήκοντα της Σοβιετικής εξουσίας",
σελ.77-78, εκδόσεις "Ειρήνη".
- (21) Στο ίδιο, σελ.81.
- (22) Στο ίδιο, σελ.46-47.
- (23) Στο ίδιο, σελ.44.
- (24) Γκορμπατσώφ: "Περεστρόϊκα, νέα σκέψη για τη χώρα μας καί
τόν κόσμο", σελ.44-45, εκδόσεις "Νέα Σύνορα".
- (25) Μιά πληρέστερη ανάλυση υπάρχει στο βιβλίο του Κλεάνθη
Γρίβα: "Ψυχιατρικός ολοκληρωτισμός", στο κεφάλαιο! "Φροϋδισμός
καί Μπολσεβικισμός", σελ.116-129, εκδόσεις "Ίανός".
- (26) "Γιά την αγωνιστική, ταξική, πατριωτική διαπαιδαγώγηση
της νεολαίας", σελ.44, εκδόσεις "ΟΔΗΓΗΤΗΣ".
- (27) Λένιν: "Τά ἄμεσα καθήκοντα της Σοβιετικής εξουσίας", σελ.62.

Γ.Κ.

Γ Κ Ο Ρ Μ Π Α Τ Σ Ω Φ

"Η

Τ Α Ο Ρ Ι Α Μ Ι Α Σ Α Υ Τ Α Π Α Τ Η Σ.

Τί είναι τό "φαινόμενο Γκορμπατσώφ" καί οί περιβόητες μεταρρυθμίσεις του; Πώς νά μιλήσει κανείς γι' αὐτόν καί τό ἐγχείρημά του, ἄν δέν ἔχει μιά συνολική θεώρηση τοῦ τί εἶναι τό ρωσικό καθεστώς, τοῦ ὁποίου ἡγεῖται καί στό ὁποῖο ὀφείλει τήν δύναμή του καί τήν ἴδια του τήν ὕπαρξη; Τί κρύβεται πίσω ἀπό τόν καπνό τῆς μεταρρυθμιστικῆς λογοκοπίας καί τά φούμαρα τῶν ἐξωτερικῶν νεολογισμῶν, πού μᾶς σερβίρονται σάν θεμέλιοι λίθοι μιᾶς "νέας πολιτικῆς σκέψης";

Πώς μπορεῖ κανείς νά μήν προσκρούσει στούς σκόπελους τῆς διανοητικῆς (αὐτ)απάτης, τῆς ἱστορικῆς ἀμνησίας καί ἀνοησίας, ἀπό τούς ὁποίους βρίθουν οἱ ἀναλύσεις τῶν δυτικῶν δημοσιολόγων, θεωρητικῶν καί "σοβιετολόγων"; Τό διανοητικό τους τέλμα καθίσταται ἕνα ἐγχείρημα πού διαπερνᾶται τόσο ἀπό τήν ἀπλοϊκή ἐθελοτυφλία τοῦ ἀφελοῦς δημοσιογράφου, ὅσο καί ἀπό τήν συνειδητή ἐξαπάτηση τῶν ἀφελῶν ἀπό τούς κάθε λογῆς ὑπαλλήλους ὄλων τῶν κατεστημένων ἐξουσιῶν.

"Χρειαζόμαστε μιά ἱστορία, μέ διαφορετικό ὅμως τρόπο, ἀπ' ὅτι τήν χρειάζεται ὁ κακομαθημένος κηφήνας στόν κῆπο τῆς γνώσης" Φ. Νίτσε (I).

Τό σημερινό καθεστώς τῆς Ρωσίας θεμελιώθηκε, ἐδῶ καί ἐβδομήντα χρόνια, πάνω στά ἐρείπια τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος ἀλλά καί τῆς ἐπανάστασης πού τό ἀνέτρεφε, ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος, τόν Λένιν καί τόν Τρότσκι, ὅταν ὁ Στάλιν ἦταν ἀκόμη σχεδόν ἄγνωστος. Ἀφοῦ κατέλαβαν τήν ἐξουσία τόν Ὀκτώβριο τοῦ '17 μέ σύνθημα "ὅλη ἡ ἐξουσία στά Σοβιέτ", οἱ ἡγέτες τοῦ μπολσεβικισμοῦ ἔκαναν ὅ,τι περνοῦσε ἀπ' τό χέρι τους γιά νά ὑπονομεύσουν τήν ἐξουσία τῶν Σοβιέτ καί νά τήν ἀντοκαταστήσουν μέ τήν ἀπόλυτη ἐξουσία τοῦ κόμματος.

Καταργοῦν στήν πράξη κάθε ἀπόπειρα ἐργατικοῦ ἐλέγχου καί διεύθυνσης τῆς παραγωγῆς ἀπό τίς ἐργοστασιακές ἐπιτροπές. Ἀξίζει νά σημειώσουμε ἐδῶ ὅτι αὐτές ἀποτελοῦσαν ἐργατικά σώματα πού δη-

μιουργήθηκαν κι ελέγχονταν από τίς συνελεύσεις τῶν ἐργατῶν στὸν τόπο δουλειᾶς καί ἀντίστοιχες ἦταν στὰ χωριά οἱ τοπικές ἐπιτροπές ἀγροτῶν, πού βασίζονταν στίς λαϊκές συνελεύσεις. Σέ ἀντίθεση μέ τὰ σοβιέτ, πού λόγω τῆς "ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς" λειτουργίας τους καί τῆς ἱεραρχημένης σέ ἐθνικό ἐπίπεδο δομῆς τους ἐνεῖχαν ἐξ ἀρχῆς τὸν κίνδυνο τῆς πολιτικῆς ἀλλοτρίωσης καί τῆς κομματικῆς χειραγώγησης, οἱ ἐργοστασιακές ἐπιτροπές ἔτειναν πρὸς ἄμεσα δημοκρατικές μορφές ὀργάνωσης τοῦ ἐπαναστατημένου λαοῦ. Ἦδη ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο τοῦ '19 ὁ Λένιν κινεῖται ἐνεργῶντας σέ ἀνοικτὴ ἀντίθεση μέ τίς ἐπιτροπές, παρὰ τὴν νομοθετικὴ θέσπιση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου στὰ ἐργοστάσια, ἡ ὁποία ἀπλῶς ἐπικύρωνε μιὰ DE FACTO κατάσταση πού ἐπιβλήθηκε ἀπ' τοὺς ἐργάτες. (2)

Οἱ μπολσεβίκοι ἐπιβάλλουν τὴν μονοπρόσωπη διεύθυνση τῶν ἐργοστασίων καί ἐφαρμόζουν καπιταλιστικές τεχνικές καί μεθόδους παραγωγῆς (ταιϋλορισμός, μισθός μέ τό κομμάτι). Νά τί σκέπτονταν Οἱ μπολσεβίκοι ἡγέτες γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς ἐργασίας καί τῆς κοινωνίας πού ἤθελαν νά ἐγκαθιδρύσουν. "Πρέπει νά βάλουμε στὴν ἡμερήσια διάταξη, νά ἐφαρμόσουμε στὴν πράξη καί νά δοκιμάσουμε τὴν πληρωμὴ μέ τό κομμάτι, νά ἐφαρμόσουμε πολλὰ ἀπ' ὅ, τι τὸ ἐπιστημονικό καί προοδευτικό ὑπάρχει στὸ σύστημα Τέυλορ, τὸ σύστημα Τέυλορ συνδυάζει τὴν ἐκλεπτυσμένη θηριωδία τῆς ἀστικῆς ἐκμετάλευσης μέ μιὰ σειρὰ ἀπὸ πλουσιότατες ἐπιστημονικές ἐπιτεύξεις..... Κι ὅλο τό καθήκον μας... εἶναι νά τὴν (δηλαδή τὴν κατάσταση) ὀδηγήσουμε στὸ σωστὸ δρόμο, στὸ δρόμο τῆς ἐργασιακῆς πειθαρχίας, στὸ δρόμο πού συνδυάζει τὰ καθήκοντα τῆς ὀργάνωσης συγκεντρώσεων γιὰ τοὺς ὅρους ἐργασίας μέ τὰ καθήκοντα τῆς ἀναντίρρησης ὑποταγῆς στὴ θέληση τοῦ σοβιετικοῦ καθοδηγητῆ, στὸ δικτάτορα τὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς". (3)

Στρατιωτικοποιοῦν τὴν ἐργασία, ἀστυνομεύοντας τὴν ἴδια τὴν παραγωγικὴ διαδικασία! "Ἡ στρατιωτικοποίηση τῆς ἐργασίας... προκύπτει σὰν μιὰ ἀναπόφευκτη μέθοδος ὀργάνωσης καί πειθαρχίας τῆς ἐργατικῆς δύναμης στὴν ἐποχὴ τῆς μετάβασης ἀπὸ τὸν καπιταλισμό στὸ σοσιαλισμό" Τρότσκι. (4) "Ἡ ἐργασία ἀπελευθερώνει" θά

γράφουν αργότερα οί ναζί στην πύλη του "Αουσβιτς.Δυστυχώς γι' αυτούς ήλθαν δεύτεροι.

'Αφοπλίζουν τίσ έργατινές πολιτοφυλακές καί δημιουργοῦν έκ νέου έναν μόνιμο, τακτικό στρατό μέ ιεραρχική δομή. Συγκροτοῦν, στή θέση τής τσαρικής ΟΧΡΑΝΑ, νέα μυστική αστυνομία τήν ΤΣΕΚΑ (αργότερα ΓΚΕΠΕΟΥ, σήμερα ΚΑ.ΓΚΕ.ΜΠΕ). 'Ανοίγουν τά πρώτα στρατόπεδα συγκέντρωσης στό όποια έγκλείουν όλους τούς επαναστάτες πού αντιτίθενται στό νέο καθεστώς καί χρησιμοποιοῦν, αυτοί πρώτοι, τήν ψυχιατρική γιά τήν καταστολή καί τήν εξόντωση τών πολιτικῶν τους αντιπάλων. 'Η καταστολή διά τής ψυχιατρικής αρχίζει από τό 'ΙΒ κιόλας, μέ πρώτο θύμα τήν έπιγεφαλής τών Σοσιαλεπαναστατῶν Μαρία Σπριντόνοβα' καί τό διαβόητο 'Ινστιτούτο Σέρμπσκι, επιτελικό κέντρο τοῦ Στάλιν γιά τήν "πολιτική ψυχιατρική", είχε ιδρυθεῖ τό '21 ἔξο τούς Λένιν καί Τρότσκυ. (5)

'Η όριστική θεμελίωση τοῦ νέου καθεστῶτος ολοκληρώνεται τό '21, μέ τήν συντριβή τοῦ αναρχικοῦ μαχνοβίτικου κινήματος στήν Ούκρανία (6), τήν ἄγρια καταστολή τής εξέγερσης στήν Κροστάνδη (7) καί τήν απαγόρευση τής αντιπολίτευσης μέσα στό κόμμα καί κάθε αντιπολίτευσης μέσα στήν κοινωνία στό ΙΟο συνέδριο τοῦ κόμματος τόν Μάρτιο τοῦ '21. "Έδῶ ἡ ἐκεῖ μ' ένα ὅπλο, ἄλλά ὄχι μέ τήν αντιπολίτευση... Βαρεθήκαμε πιά τήν αντιπολίτευση" θά δηλώσει μέ κυνισμό ὁ Λένιν πρὸς κάθε κατεύθυνση. (8). "Ένα μήνα πρίν, στήν κηδεία τοῦ αναρχικοῦ Πέτρου Κροπότνιν, τά μαύρα λάβαρα τών αναρχικῶν ὑψώνονται γιά τελευταία φορά στούς δρόμους τής Μόσχας καί προειδοποιοῦν: "ὅπου ὑπάρχει ἐξουσία, δέν ὑπάρχει ἐλευθερία". (9) 'Ο Στάλιν απέχει μόνο λίγα βήματα ἡ λίγα χρόνια.

Τό μπολσεβίκικο κόμμα ἐξουσιαστικό από τήν φύση τής ιδεολογίας του καί τής ιεραρχικής, συγκεντρωτικῆς δομῆς του γίνεται ὁ πυρήνας γιά τήν γέννηση μιᾶς νέας κυρίαρχης τάξης στή ιστορία: τής γραφειοκρατίας. 'Ο απόλυτος κάτοχος τής ἀλήθειας καί αὐτόκλητος θεματοφύλακας τής μυθικῆς "ιστορικῆς αποστολῆς" τοῦ προλεταριάτου γίνεται ὁ απόλυτος κάτοχος τοῦ προλεταριάτου καί ὁλόκληρης τής κοινωνίας. "Λές καί τό κόμμα δέν εἶχε τό δικαίωμα νά ἐπιβάλλει τήν δικτατορία του, ἀκόμη κι ἂν αὐτή ἡ δικτατορία ἐρχόταν σέ σύγκρουση μέ τίσ παροδικές διαθέσεις τής ἐργατικῆς

δημοκρατίας."θά πεῖ ὁ Τρότσκι στό 10ο συνέδριο,σά νά ἤθελε νά ἐπιβεβαιώσῃ τόν Μπακούνιν,ὁ ὁποῖος ἔγραφε ὀγδόντα χρόνια πρίν: "...ἡ θεωρητική ἀτιμία,σύμφωνα μέ τήν ἴδια της τή φύση,ὀδηγεῖ σχεδόν πάντα καί ἀναγκαστικά στήν πρακτική ἀτιμία".(ΙΟ)

Ἡ περίοδος τοῦ σταλινικοῦ παραληρήματος,αὐτό τό ὄργιο ἐξουσιαστικῆς παραφροσύνης,ὅπου ὅλοι εἶναι ἔνοχοι,ἐδραίωσε καί ἐπέκτεινε τήν κυριαρχία τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ γραφειοκρατικοῦ καπιταλισμοῦ,τήν ἀπόλυτη μονοκρατορία τοῦ κόμματος-κράτους,ἐξολοθρεύοντας ὅχι μόνο τοὺς διαφωνοῦντες ὅπως καί μεγάλα τμήματα τοῦ πληθυσμοῦ,ἀλλά καί χιλιάδες γραφειοκράτες καί δουλοπρεπεῖς σταλινικούς,ἀποδεικνύοντας ἔτσι τήν ἀνωτερότητα τοῦ γραφειοκρατικοῦ Μηχανισμοῦ σέ σχέση μέ τά συγκεκριμένα πρόσωπα πού γίνονται φορεῖς τῶν θέσεών του.

Μέ τό τέλος αὐτῆς τῆς περιόδου,πού σημαδεύεται ἀπό τό θάνατο τοῦ Στάλιν καί τήν ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν στήν Ἀνατολική Γερμανία τόν Ἰούνιο τοῦ '53,τό 20ο συνέδριο τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε καί τήν λεγόμενη "ἀποσταλινοποίηση"(δηλαδή τήν ἐγκατάλειψη τῆς μαζικῆς τρομοκρατίας ὡς κυρίαρχου μέσου ἄσκησης τῆς γραφειοκρατικῆς ἐξουσίας),τό ξεσήκωμα τῶν Πολωνῶν ἐργατῶν καί τήν Οὐγγρική ἐπανάσταση τοῦ '56 πού ματοκυλίστηκε ἀπό τόν ρωσικό στρατό,διαλύεται ἀμπράκτως ἡ μεγαλύτερη φενάκη πού γέννησε ἡ σύγχρονη ἱστορία,δηλαδή ὁ μύθος ὅτι αὐτό πού συμβαίνει στή Ρωσία καί τίς "λαϊκές δημοκρατίες" ἔχει μιάν ὀποιαδήποτε σχέση μέ τόν σοσιαλισμό πού εὐαγγελίζονταν τό ἐπαναστατικό ἐργατικό κίνημα,τό δράμα μιᾶς κοινωνίας ἐλεύθερων καί ἴσων ἀνθρώπων. (II)

Γίνεται ἐπίσης φανερό ἡ ἀποτυχία τοῦ κλασσικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ στόν κεντρικό του στόχο,πού ἦταν νά ἀφομοιώσῃ καί νά ἐλέγξει πλήρως τήν κοινωνία ἢ νά τήν καταστρέφῃ.Τό καθεστῶς παραιτεῖται ἀπό τόν πλήρη ἔλεγχο τῆς σκέψης τῶν ἀνθρώπων καί ἀρνεῖται πλέον στόν ἔλεγχο τῆς ἐξωτερικῆς συμπεριφορᾶς.Ἡ ἀποτυχία του αὐτή σημαδεύεται ἀπό τήν ἀποσύνθεση καί πρακτικά τόν θάνατο τῆς γραφειοκρατικῆς ἰδεολογίας.Ὁ μαρξισμός-λεβνινισμός γίνεται πιά ἐθιμοτυπικός.Τό κόμμα χάνει κάθε "ἱστορική προοπτική",ὁ Μπρέζνιεφ ὁμολογεῖ ἀπερίφραστα:μὴν περιμένετε τί-

ποτ' άλλο, δέν υπάρχει άλλος σοσιαλισμός από τόν υπαρκτό σοσιαλισμό. Δηλαδή, τήν υπαρκτή βαρβαρότητα.

Ἡ μεταπολεμική περίοδος χαρακτηρίζεται ἀπό δύο σημαντικότητας, ἅν καί σπχνά παρασιωπούμενα, γεγονότα: τήν ἐπεντατική ἐξωτερική πολιτική τῆς Ρωσσίας ἀπό τό 1945 καί τόν ρωσσικό ὑπερεξοπλισμό. Πίσω ἀπ' αὐτά τά δύο ὀγκολιθικά φαινόμενα βρίσκεται ἡ ἀνάδυση στό ἐσωτερικό τῆς ρωσσικῆς κοινωνίας ἑνός στρατοκρατικοῦ συστήματος κυριαρχίας. Ὁ στρατός, ὡς ἐνεργός φορέας τῆς ἐπέκτασης καί ἔσχατος ἐγγυητής τῆς κυριαρχίας τοῦ καθεστώτος, ἀποκτᾷ τόν πρῶτο λόγο στίς ἐθνικές καί διεθνεῖς ἐπιλογές καί προσανατολισμούς του. (12)

Ὁ Στρατός ὡς κοινωνικό σῶμα-καί ὅχι ὡς ἀριθμός στρατιωτικῶν μέσα στό Πολιτικό Γραφεῖο-μέ αὐτοτελεῖς κοινωνικές βάσεις στό τεράστιο βιομηχανικό σύμπλεγμα πού τόν στηρίζει, καταλαμβάνει τό κοινωνικο-ἱστορικό κενό πού δημιουργήσε ἡ ἀποτυχία τοῦ Κόμματος καί ἡ ἀπονέκρωση τῆς ἰδεολογίας του. Ἐνσαριώνοντας αὐτό πού ὁ Καστοριάδης ὀνομάζει ἐθνικιστικό αὐτοκρατορικό φαντασιολογικό στοιχεῖο, ὑλοποιεῖ τό πρόταγμα τῆς παγκόσμιας κυριαρχίας καί ἔχει τεράστιες ἐπιτυχίες. Εἶναι ὁ μόνος συνεκτικός τομέας τῆς κοινωνίας καί καθίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων ἡ ἀληθινή πηγή ἐξουσίας. Δέν ὑφίστανται πραγματικές διενέξεις μεταξύ Στρατοῦ καί Κόμματος. Τό κῶμμα δέν εἶναι πλέον τίποτε περισσότερο ἀπό μιᾷ δεκαιολογητική πρόσοψη πού κρύβει τοὺς σκοποὺς τῆς στρατοκρατίας καί τίποτε λιγότερο ἀπό ἕναν ἀξιολογήνητο διαχειριστή τοῦ πολιτικοῦ τομέα τῆς κοινωνίας.

Στήν κατάσταση αὐτή τό σχίσμα τῆς ρωσσικῆς κοινωνίας ἀνάμεσα ἀφ' ἑνός σέ μιᾷ ἀκμάζουσα, ζωντανή καί παραγωγική στρατιωτική κοινωνία-οἰκονομία-βιομηχανία καί ἀφ' ἑτέρου σέ μιᾷ παρακμάζουσα, θνήσκουσα καί ἀντιπαραγωγική πολιτική κοινωνία-οἰκονομία-βιομηχανία ἀποτελεῖ SINE QUA NON ὄρο καί θεμελιακή ἐπιλογὴ τοῦ συστήματος. Διότι ἐκεῖνο πού ἐνδιαφέρει τό καθεστῶς τοῦ γραφειοκρατικοῦ καπιταλισμοῦ, καί ἰδιαίτερα στή σημερινή του στρατοκρατική μεταλλαγή, δέν εἶναι ἡ "πρόοδος" καί ἡ "ἀνάπτυξη" τῆς κοινωνίας, ἡ εὐημερία, ἡ ἐλευθερία καί ἡ δημοκρατία (γιά τά ὁποῖα ἀνέκαθεν ἐμπράκτως ἐκδήλωσε τό μίσος του), ἀλλά ἡ ἀνάπτυξη τῆς στρατιωτι-

κῆς του δύναμης καί ἡ ἐξάπλωση τῆς κυριαρχίας του." Ἀπό ἐδῶ πηγάζει ἡ ἀπόλυτη ὑποταγή τῆς παραγωγῆς, τῆς οἰκονομίας, τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς Ρωσίας στή συσσώρευση στρατιωτικῆς δύναμης καί στήν ἐξωτερική πολιτική". (I3)

"Ὅπως ἀπέτυχε ὁ κλασσικός ὁλοκληρωτισμός ἔτσι ἀπέτυχε καί ὁποιαδήποτε προσπάθεια "αὐτομεταρρύθμισης" τῆς γραφειοκρατίας μετά τό θάνατο τοῦ Στάλιν.

Στήν πραγματικότητα ὑπῆρξαν δύο προσπάθειες μεταρρύθμισης ἀπό τά πάνω στό σύστημα. Ἡ πρώτη ἦταν ἐκείνη τοῦ Μαλένκωφ πού ἤθελε ν' αὐξήσῃ λίγο τήν παραγωγή καταναλωτικῶν προϊόντων καί ὁ ὅποιος παραγκωνίστηκε γρήγορα μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ. Ἡ δεύτερη ἦταν ἐκείνη τοῦ Χρουτσώφ, πού ἤθελε πάνω ἀπ' ὅλα νά περιορίσῃ τοὺς στρατιωτικούς ἐξοπλισμούς (μαζική ἀνάπτυξη τῶν συγχρόνων ὅπλων, μαζική μείωση τῶν συμβατικῶν δυνάμεων, μεταφορά τῶν πόρων πού ἐλευθερώνονται κατ' αὐτό τόν τρόπο στή μή στρατιωτική παραγωγή). Παραγκωνίστηκε κι αὐτός ἀπό ἕνα συνασπισμό στόν ὅποιο συμμετεῖχε ὁ στρατός. (I4)

Ἡ σημερινή προσπάθεια τοῦ Γιορμπατσώφ ἀποτελεῖ τήν τρίτη κατά σειρά ἀπόπειρα "αὐτομεταρρύθμισης" τῆς γραφειοκρατίας. Φυσικά, κάθε μεταρρύθμιση ἐκ τῶν ἄνω προϋποθέτει καταρχήν τήν ἄνοδο μιᾶς ὁμάδας μεταρρυθμιστῶν στήν κορυφή τῆς ἱεραρχίας, κάτι πού συμβαίνει σήμερα μέ τόν Γιορμπατσώφ. Ἀπό τό σημεῖο αὐτό ὅμως ἀρχίζουν τά ἐμπόδια καί οἱ δυσκολίες γιά τήν πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων. Δέν ἀρκοῦν τά διατάγματα καί ἡ νομική ἐπιταγή γιά μεταρρύθμιση. Ἡ οὐσία μιᾶς πραγματικῆς μεταρρύθμισης δέν εἶναι οἱ ἀποφάσεις ἑνός καθοδηγητικοῦ διευθυντηρίου ἀλλά ἡ ἀνάδυση ἑνός ἰσχυροῦ κοινωνικοῦ κινήματος ὑποστηριξῆς της. Αὐτή ἡ προϋπόθεση κυρίως καθιστᾷ δυνατή τήν πραγματοποίηση ὁποιασδήποτε μεταρρύθμισης καί αὐτή ἡ προϋπόθεση εἶναι ἀπλῶς ἀνύπαρκτη σήμερα γιά τόν Γιορμπατσώφ.

Κατά πρῶτο λόγο ὅσον ἀφορᾷ τήν κατάσταση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ. Βλέπουμε ἐδῶ ὅχι μόνο τήν ἀνυπαρξία ὁποιουδήποτε κινήματος, ἀλλά τούναντίον ἡ στάση τοῦ εὐρύτερου

πληθυσμοῦ χαρακτηρίζεται ἀπὸ πλήρη ἀπάθεια καὶ ἀδιαφορία, κυνισμό καὶ μακροχρόνια παθητικὴ ἀντίσταση σὲ μιά καταπίεση καὶ ἐκμετάλλευση χωρὶς προηγούμενο. "Ἡ περεστρόϊνα τοῦ Μ. Γκορμπατσώφ, ὅχι μόνο δέν ἔχει ἀγγίξει τοὺς σοβιετικούς πολίτες ἀλλὰ καὶ τοὺς προκαλεῖ αὐξανόμενη δυσἀρέσκεια" ὁμολογεῖ ἡ "Ἰζβέστια", ἐπίσημο ὄργανο τῆς κυβέρνησης, κατηγορώντας τὸ λαὸ "γιά τὴν παθητικότητά του καὶ τὴν τάση του νὰ ἀποδίδει στοὺς ὑπεύθυνους ἡγέτες ὅλα τὰ ἄσχημα τῆς κοινωνίας." (I5)

Ἡ κατάσταση αὐτὴ τῆς κοινωνίας μακρὰν τοῦ νὰ ρέπει πρὸς ὑποστήριξη τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἐξαγγελιῶν τοῦ Γκορμπατσώφ, εἶναι πιθανότερο νὰ ὁδηγήσει πρὸς σαμποτάρισμα ἢ καὶ φανερὴ ἀντίθεση στὶς μεταρρυθμιστικὲς προσπάθειες.

Οἱ οἰκονομικὲς μεταρρυθμίσεις τοῦ Γκορμπατσώφ στοχεύουν ἀφ' ἐνός μὲν στὸν "ἐξορθολογισμό" τῆς γραφειοκρατικῆς διέυθυνσης τῆς οἰκονομίας, ἀφ' ἑτέρου δέ στὴν ἐξώθηση πρὸς μεγαλύτερη παραγωγικότητα ἐκ μέρους τῶν ἐργαζομένων μὲ τὶς μεθόδους τοῦ πρίμ ἀποδοτικότητας καὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς ἀπόλυσης. (I6). Γιατί θάπρεπε λοιπὸν οἱ ἐργάτες νὰ συναινέσουν στὴν ἐντατικοποίηση τῆς δουλειᾶς τους καὶ στὴν αὐξηση τῆς ἐκμετάλλευσής τους; "Ἡδη τὰ νέα μέτρα ἔχουν προκαλέσει ἀρκετὲς ἀπεργίες, ὅπως δήλωσε ὁ Ἀγκαμπεγκιάν, οἰκονομολόγος καὶ στενὸς συνεργάτης τοῦ Γκορμπατσώφ. (I7)

Κατὰ δεύτερο λόγο ἡ κατάσταση εἶναι ἀνάλογη μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἰδίας τῆς γραφειοκρατίας. Δέν εἶναι τόσο ὅτι ἡ τάση πρὸς τὴν συντήρηση καὶ τὴν ἐπανάληψη τοῦ ταυτοῦ ἀποτελεῖ ἐγγενές (δομικὸ) χαρακτηριστικὸ τῆς γραφειοκρατίας ὡς κοινωνικῆς τάξης, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ "ἐξορθολογισμός" τῆς παραγωγῆς ἀπειλεῖ ὅχι μόνο τὴν ἀσφάλεια τῆς οἰκονομικῆς θέσης τῶν γραφειοκρατῶν καὶ τὰ προνόμια ποὺ αὐτὴ συνεπάγεται, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδία τὴν κοινωνικὴ ὑπαρξή τους. Γεγονὸς ποὺ ἐξηγεῖ τὶς ἤδη ἰσχυρὲς ἀντιδράσεις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς γραφειοκρατίας.

"Πρὸς τὸ σκοπὸ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ὑπαρξή τους - γράφει ὁ Βοστσάνοφ, πρόεδρος τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Σοβιετικῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν - ἀναρίθμητοι κλάδοι τῶν ὑπουργείων προ-

τείνουν κάθε είδους τροποποιήσεις και προσθήκες σέ ντοκουμέντα πού πρόσφατα υίοθετήθηκαν από τό κόμμα".Αυτές αποβλέπουν σ' ένα και μόνο στόχο,"νά έμποδίσουν κάθε άλλαγή στόν τομέα τής οίκονομικής διαχείρισης και νά διαφυλάξουν τήν γραφειοκρατική έξουσία". (18)

Είναι σαφές λοιπόν ότι οί γραφειοκράτες βλέπουν πολύ καθαρά αυτό πού κινδυνεύουν νά χάσουν μέ μία πραγματική μεταρρύθμιση και κάνουν ότιδήποτε μποροῦν γιά νά τήν ύπονομεύσουν.Μέσα σ'αυτή τήν κατάσταση τής γενικευμένης άδράνειας και συνειδητής αντίθεσης τών γραφειοκρατῶν,ποῦ θά βρεθοῦν τά μερικά ένατομμύρια τῶν δραστήριων στελεχῶν,τά όποῖα θά έκτελέσουν και θά σταθεροποιήσουν τίς μεταρρυθμιστικές βλέψεις τοῦ πεφωτισμένου Δεσπότη;

Είναι γνωστή έξάλλου ή στάση τοῦ(ὑπ'άριθμόν ένα αντιπάλου τοῦ Γκορμπατσώφ μέσα στήν κομματική ήγεσία) Λιγνατσώφ,ό όποῖος επανειλημμένως έχει κατηγορήσει "όρισμένους" γιά προσπάθεια "δυσφήμισης όλόκληρης τής πορείας τοῦ σοσιαλισμοῦ στήν Ε.Σ.Σ.Δ", ύπερασπιζόμενος έμμεσα τήν σταλινική περίοδο.Στίς πιέσεις τοῦ τελευταίου όφείλεται και ή θυσία από τόν Γκορμπατσώφ τοῦ μέχρι πρό τιнос γραμματέα τής Μόσχας και φανατικοῦ μεταρρυθμιστῆ Μπόρις Γιελτσίν. (19)

Πέρα λοιπόν από τήν αὐταπάτη τοῦ Γκορμπατσώφ,πού μόλις διαπιστώσαμε,ότι δηλαδή είναι δυνατόν στήν κατάσταση τής σημερινῆς Ρωσίας νά είσαχθοῦν "από πάνω" μεταρρυθμίσεις,πρέπει νά διευκρινίσουμε τίς συνθήκες ἐκεῖνες πού επέτειναν τήν άνοδο τῶν "νεωτεριστῶν" στήν έξουσία.

Ίσχυροί έξωτερικοί και έσωτερικοί παράγοντες ώθησαν πρὸς αὐτή τήν κατεύθυνση.Στό έξωτερικό,τόσο ή επαπειλούμενη πολιτική και οίκονομική αποσταθεροποίηση τῶν χωρῶν δορυφόρων τής Ε.Σ.Σ.Δ(διαρκῆς έργατική άναταραχή στήν Πολωνία '70,'76,'80-81, λυσσαλέα αντίσταση τῶν Ἀφγανῶν στά ρωσσικά στρατεύματα κατοχῆς,τώρα Γιουγκοσλαβία,Πολωνία και Ρουμανία),όσο επίσης και ό τεχνολογικός ανταγωνισμός μέ τή Δύση και ό άμερικάνικος έξοπλισμός("πόλεμος τῶν άστρων"),έπιβάλλουν νέους χειρισμούς και τακτικούς έλιγμούς στήν έπεντατική πολιτική τής Ρωσίας.Ή

Γιορμπατσώφ ένσαρκώνει αύτή τήν "πολιτική",πού συνίσταται σέ "έπιθέσεις ειρήνης"(είρηνιστικές προτάσεις περί πυρηνικοῦ άφοπλισμοῦ).

"Όσοι γοητεύονται,καί εἶναι πολλοί,άπό τό "φιλειρηνικό"προσωπεῖο τῆς Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας,ξεχνοῦν ἤ άποκρύπτουν τό τεράστιο στρατηγικό καί πολιτικό ὕφελος τῆς Ρωσσίας άπό τίς προτάσεις καί διαπραγματεύσεις περί πυρηνικοῦ άφοπλισμοῦ.Στρατηγικό,διότι μέ τή δεδομένη ὑπεροχή τῆς Ρωσσίας σέ συμβατικά ὕπλα(20),μιά πλήρης ἐξάλειψη τῶν πυρηνικῶν άπό τήν Εὐρώπη-μοναδικό ὕσως άποτρεπτικό παράγοντα μιᾶς ἐπαπειλούμενης ρωσικῆς εἰσβολῆς-θά καθιστοῦσε τή Ρωσία τό μόνο ἀληθινό στρατιωτικό κυρίαρχο τῆς εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου.Στή βάση αὐτῆς τῆς κατάστασης ἐξηγοῦνται καί οἱ ἀντιρρήσεις τῶν Γάλλων,Γερμανῶν καί *Αγγλων στή συμφωνία Ρήγκαν-Γιορμπατσώφ γιά τήν κατάργηση τῶν εὐρωπαϊκῶν πυραύλων μέσου καί μικροῦ βεληνεκοῦς.Πολιτικό ὕφελος,διότι,ἀπαλλαγμένος άπό περιττούς άπό στρατηγική άποψη ἐξοπλισμούς,θά μπορούσε νά κάνει κάτι γιά τήν τελματώδη κατάσταση τῆς ρωσικῆς οἰκονομίας.

Στό ἐσωτερικό,ὁ πολιτικός τομέας τῆς οἰκονομίας βρίσκεται σέ ἄθλια κατάσταση!μονίμως χαμηλή παραγωγικότητα τῆς ἐργασίας,τεχνολογική καθυστέρηση,διαρκῆς άποτυχία τῶν οἰκονομικῶν πλάνων'συνέπεια αὐτῶν εἶναι ἡ συνεχῆς ἔλλειψη καταναλωτικῶν προϊόντων,ἔστω καί κακῆς ποιότητος.

"Όπως εἶπαμε καί πῶς πάνω,ἡ ἀπόλυτη ὑποταγή τοῦ συνόλου τῆς κοινωνικῆς ζωῆς στή συσσώρευση στρατιωτικῆς δύναμης καί στό πρόταγμα παγκόσμιας κυριαρχίας άποτελεῖ θεμελιακή άπιλογή τῆς ρωσικῆς στρατοκρατίας.Ἡ ἐπιλογή αὐτή δέν ἐξαντλεῖται ἀπλά καί μόνο στήν προτεραιότητα διάθεσης τῶν πόρων στήν στρατιωτική παραγωγή ,ἀλλά άπαιτεῖ κυρίως μιά διαφορετική ὀργάνωση καί λειτουργία τῆς στρατιωτικῆς ὑποκοινωνίας.Γιά παράδειγμα, ἡ διάθεση τοῦ 30 ο/ο τῶν ἐπενδύσεων στή γεωργία δέν ἐβγαλε καθόλου τήν τελευταία άπό τήν ἄθλια κατάστασή της.(21).Ἀκόμη καί σήμερα εἰσάγονται τεράστιες ποσότητες σιτηρῶν άπό τίς Η.Π.Α.Ἡ ὀργάνωση καί λειτουργία τῆς στρατιωτικῆς παραγωγῆς βασίζεται στήν ὑπαρξη "κλειστῶν ἐπιχειρήσεων"πού στελεχώνονται

από τήν ἀφρόκριμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ καί ἐργατικοῦ δυναμικοῦ (20.000.000 ἄτομα), ἡ ὁποία ἀπολαμβάνει ἰδιαίτερες προνομιακές παραχωρήσεις (ὕψηλους μισθοῦς, κοινωνικό γόητρο), ἐμφορεῖται ἀπό τόν μεγαλοορώσινο ἐθνικισμό καί ἀποτελεῖ τό κύριο ὕλικο στήριγμα τοῦ καθεστῶτος, φυσικά μαζί μέ τήν Κά.Γιέ.Μπέ.

Ἐκεῖ λοιπόν ὅπου τό καθεστῶς "θέλει", "μπορεῖ". Γι' αὐτό ὁ στρατιωτικός τομέας εἶναι ὁ μόνος ζωντανός τομέας τῆς ρωσικῆς κοινωνίας. Ὁργανικό προϊόν αὐτῆς τῆς θέλησης εἶναι ὁ μαρασμός καί ἡ ὑπολειτουργία τοῦ πολιτικοῦ τομέα. Θέληση, ἡ ὁποία συμπορεύεται, ὅπως εἴπαμε, μέ τήν καθολική ἀδιαφορία τῶν ἐργαζομένων ("αὐτοί κάνουν τάχα πῶς μάς πληρώνουν καί μεῖς κάνουμε τάχα πῶς δουλεύουμε", σύμφωνα μέ τό γνωστό ρωσικό ἀνέκδοτο).

Ὁ Γκορμπατσώφ δέν ἔχει θίξει μέχρι στιγμῆς τό ζήτημα τοῦ στρατιωτικοῦ τομέα-ἐδῶ δέν ἰσχύουν τά νέα μέτρα-καί δέν βλέπουμε πῶς θά μπορούσε νά τό κάνει, ἐφόσον ἕνας πραγματικός ἐκσυγχρονισμός τῆς οἰκονομίας θά ἀπαιτοῦσε τό ξεπέραςμα τοῦ ἀκαμπτου διαχωρισμοῦ πολιτικῆς καί στρατιωτικῆς κοινωνίας, δηλαδή τήν ἀρνηση τῆς στρατοκρατίας.

Καμμιά οὐσιαστική κοινωνική καί πολιτική ἀλλαγὴ δέν βλέπουμε νά συντελεῖται στή χώρα τῆς περεστρόϊκας. Τό μόνο πού συμβαίνει εἶναι μιὰ περιορισμένη "πολιτιστική φιλελευθεροποίηση", πού ἀφορᾷ μόνον ἕναν ἐξόσου περιορισμένο κύκλο ἀνθρώπων, τοὺς διανοούμενους, τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς καλλιτέχνες. Ὁ Γκορμπατσώφ ἐξαγγέλοντας τήν γιλάσνοστ χαράσσει καί τά ὅριά της. Ἡ διανόηση ἀφήνεται νά κριτικάρει τοὺς πιά χονδροειδεῖς παραλογισμούς τοῦ συστήματος, ἀφήνοντας ἀθικτὴ τήν οὐσία του. Σέ κάθε εὐκαιρία ὁ Γκορμπατσώφ ὑπενθυμίζει ὅτι τά ὅρια τῆς γιλάσνοστ εἶναι ὁ μαρξισμός-λενινισμός πού σημαίνει τό ἀπυρόβλητο τῆς ἐξουσίας τοῦ κόμματος. "Ὑπάρχουν ὅρια, πού ὀρίζονται ἀπό τοὺς κανόνες τῆς ἠθικῆς καί, φυσικά, ἀπό τά συμφέροντα τῆς σταθερότητας τοῦ καθεστῶτος μας καί τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπιλογῆς". (22)

Ἡ ἀνυπαρξία λοιπόν ὁποιασδήποτε πραγματικῆς ἀλλαγῆς ὑπερκαλύπτεται ἀπό μιὰ ἀκατάσχετη μεταρρυθμιστικὴ ρητορεία, πού δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά οἱ εὐσεβεῖς πόθοι τοῦ τμήματος ἐκεῖ-

νου τῆς γραφειοκρατίας πού δέχεται τήν δυτική ἐπιρροή καί νομίζει ὅτι μπορεῖ νά κάνει τή Ρωσσία "σάν μιὰ δυτική χώρα". Εὐσεβεῖς πόθοι, διότι ὄντας οἱ ἴδιοι γνήσια τέκνα ἑνός μηχανισμοῦ πού ἐχθρεύεται ὁποιαδήποτε κοινωνική ἀλλαγὴ, τοῦ κόμματος, πιστεύουν ὅτι μποροῦν νά τὸν χρησιμοποιοῦν ὡς μέσον γιὰ τήν πραγματοποίηση τῶν μεταρρυθμιστικῶν τους βλέψεων. Σ' αὐτό ἐγνέται καί ἡ θεμελιακὴ ἀντινομία τοῦ γκορμπατσωφισμοῦ.

"Εστω λοιπόν κι ἂν ὑποτεθεῖ ὅτι, ὡς ἐκ θαύματος, ἡ ὁμάδα Γκορμπατσώφ προχωρεῖ σέ οὐσιαστικές μεταρρυθμίσεις εἶναι σίγουρο ὅτι ὁ μηχανισμός θά ἀντιδράσει καθαιρώντας την. Εἰδάλλως, κι αὐτό εἶναι τό πιθανότερο, ἡ περεστρόϊκα θά παραμείνει ὡς

ἔχει, μιὰ ρητορική χωρὶς ἀντίκρουσμα, μιὰ αὐταπάτη τῶν "πεφωτισμένων" γραφειοκρατῶν καί ἐξαπάτηση τῶν ἀφελῶν, ἰδεολογικός ἐξωραϊσμός ἑνός φρικαλέου συστήματος.

Π Α Ρ Α Π Ο Μ Π Ε Σ

- (1) Ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Βάλτερ Μπένγιαμιν: "Θέσεις γιὰ τήν φιλοσοφία τῆς ἱστορίας", σελ. Ι4, ἐκδόσεις "ΟΥΤΟΠΙΑ".
- (2) Μάρραιη Μπούκτσιν: "Ἱεραρχία καί Κυριαρχία", σελ. 46-47, ἐκδόσεις "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ".
- (3) Λένιν: "Τά ἄμεσα καθήκοντα τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας", σελ. 44, 56, ἐκδόσεις "ΕΙΡΗΝΗ".
- (4) Τρότσκι: "Τρομοκρατία καί Κομμουνισμός", σελ. Ι87, ἐκδόσεις "ΑΛΛΑΓΗ".
- (5) Κλεάνθης Γρίβας: "Τό "θεραπευτικό" κράτος" (ὑπό ἔκδοση), Ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Γ. Βότση: "Μέ τά παιδιά τοῦ Ἀρμπάτ καί τοῦ ἄραμπᾶ", ἐφημ. Ἐλευθεροτυπία στίς Ι-2-1988.
- (6) Πέτρος Ἀρσίνωφ: "Ἱστορία τοῦ μαχνοβίτικου κινήματος 1918-1921", ἐκδόσεις "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ".
- (7) "Ἴντα Μέττ": "Ἡ Κομούνα τῆς Κροστάνδης", ἐκδόσεις "ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ".
- (8) Ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Γιού Ντεμπόρ: "Ἡ κοινωνία τοῦ Θεάματος", σελ. 77, ἐκδόσεις "ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ".
- (9) Τζώρτζ Γοῦντικον: Π. Κροπότκιν ὁ ἐξερευνητής. Πρόλογος στό "Α-

ναρχία, ή φιλοσοφία και τό ιδανικό της" τοῦ Π.Κροπότιν,σελ.41,
ἐκδόσεις "ΚΑΤΣΑΝΟΣ".

(10) Μιχαήλ Μπακούνιν! "Ἡ ἀντίδραση στή Γερμανία",σελ.21,
ἐκδόσεις "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ".

(11) Κάχο Μπρεντέλ! "Ἡ ἐργατική ἐξέγερση στήν Ἀν.Γερμανία, Ἰ-
οῦνης 1953",ἐκδόσεις "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ".

--"Λαϊκές ἐξεγέρσεις στήν Ἀν.Εὐρώπη",ἐκδόσεις "ΥΨΙΛΟΝ".

--Κορνήλιος Καστοριάδης! "Οὐγγρική Ἐπανάσταση",ἐκδ."ΥΨΙΛΟΝ".

(12) Καστοριάδης! "Μπροστά στόν πόλεμο",ἐκδόσεις "IMAGO".

(13) Καστοριάδης! "Καιρός",σελ.126,ἐκδόσεις "ΥΨΙΛΟΝ".

(14)Καστοριάδης! "Μπροστά",σελ.318-323.

(15) "Ἐλευθεροτυπία",5-9-1988.

(16) "Ἐλευθεροτυπία",4-1-1988.

(17) Στό ἴδιο κείμενο τῆς Ἐλευθ.

(18) "Ἐλευθεροτυπία",7-1-1988.

(19) "Βῆμα",21-2-1988

(20) Καστοριάδης! "Μπροστά",σελ.66-70.

(21) Στό ἴδιο ἔργο τοῦ Καστοριάδη.

(22) Συνέντευξη τοῦ Μ.Γιορμπατσώφ, "Βῆμα",30-10-1988.

A.K-Δ.Μ

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ

ΤΗΣ

ΚΡΟΣΤΑΝΔΗΣ.

Τό κύκνειο ἄσμα τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης, ἡ ὁποία δέν στόχευε μόνο στό γκρέμισμα τῆς τσαρικῆς ἀπολυταρχίας ἀλλά καί στή δημιουργία μιᾶς νέας κοινωνίας, χωρίς ἐκμετάλλευση καί καταπίεση ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο, παίχτηκε στήν παγωμένη Βαλτική τόν Μάρτιο τοῦ 1921.

Τό κύριο μέρος τοῦ δράματος, δηλαδή τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς ἐπανάστασης, εἶχε ἤδη παιχθεῖ στήν περίοδο '17-20. Ὁ κυρίαρχος μπολσεβικισμός κατόρθωσε σ' αὐτό τό διάστημα νά ἐκφυλίσει ὅλα τά ἐλευθεριακά σπέρματα πού γέννησε ἡ ἐπαναστατική αὐτενέργεια τῶν καταπιεσμένων. Τό κίνημα τῶν ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν καταπολεμήθηκε, τά σοβιέτ μετετράπησαν ἀπό ὄργανα ἐξουσίας τῶν ἐργαζομένων σέ θεσμικό ἐξάρτημα τοῦ νέου κράτους, μέ μοναδικό ρόλο τήν ἐπικύρωση τῶν εἰλημμένων ἀπό τήν ἡγεσία ἀποφάσεων, τά συνδικάτα δέν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπό ἱμάντες μεταβίβασης τῶν ἐντολῶν τοῦ κόμματος. "Ὁ ἐργάτης δέν διαπραγματεύεται μέ τό σοβιετικό κράτος. Εἶναι ὑποταγμένος στό κράτος, ὑποτάσσεται σ' αὐτό ἀπό κάθε ἄποψη, γιατί εἶναι τό κράτος του". (1)

Ἡ γραφειοκρατική ἀντεπανάσταση εἶχε σέ τέτοιο βαθμό ἐπικρατήσει, ὥστε ἤδη τό 1921 ἦταν ἀναγκαία μιᾶ νέα κοινωνική ἐπανάσταση ἐναντίον τῆς γραφειοκρατίας αὐτή τή φορά, γιά νά ξαναζωντανέψει τό ἀπελευθερωτικό ὄραμα πού ἐμφύχωνε τοὺς ἐπαναστατημένους τοῦ 1917.

Ἡ Κροστάνδη, ναυτική βάση 25 μίλια ἔξω ἀπό τήν Πετρούπολη, ὑπῆρξε τό σύμβολο τῆς ἐπαναστατικῆς παράδοσης τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς καί προπύργιο τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης. Οἱ ἀναρχικοί, ὅπως καί οἱ μπολσεβίκοι, εἶχαν τεράστια ἐπιρροή μέσα στό σοβιέτ τῆς Κροστάνδης, πρὶν ἀπό τόν Ὀκτώβρη. Ὁ ἴδιος ὁ Τρότσκι σέ μιᾶ συνεδρίαση τοῦ σοβιέτ τῆς Πετρούπολης, τό καλοκαίρι τοῦ '17, εἶχε πεῖ: "Ναί, οἱ κροστανδιανοί εἶναι ἀναρχικοί. Ἀλλά, ὅταν θά ἔλθει ἡ ἔσχατη μάχη γιά τήν ἐπανάσταση, ὅταν αὐτοί οἱ ἴδιοι κύριοι, πού σᾶς προτρέπουν στήν ἐξόντωση τῶν κροστανδιανῶν, θά ἐτοιμάσουν τά

σχοινιά για να σᾶς κρεμάσουν μαζί με μᾶς, θά εἶναι οἱ κροστανδια-
νοί ἐκεῖνοι πού θά πολεμήσουν μέχρι θανάτου για μᾶς." (2)

Ἡ ἐξέγερση τῆς Κροστάνδης ξέσπασε τρεῖς μῆνες μετά τήν λήξη
τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καί "ἦταν ἡ ἀστραπή, πού φώτισε καλύτερα ἀπ'
ὅτιδήποτε ἄλλο τήν πραγματικότητα" (Λένιν). Ποιά ἦταν ὅμως ἡ πραγ-
ματικότητα στίς παραμονές τῆς ἐξέγερσης; Μιά οἰκονομία κατεστραμ-
μένη ἀπό τόν ἐμφύλιο, ἀλλά καί ἀπό τήν λεγόμενη "πολιτική τοῦ
πολεμικοῦ κομμουνισμοῦ", δηλαδή τῶν βίαιων ἐπιτάξεων τῆς ἀγροτι-
κῆς σοδειᾶς, πού ἐξωθοῦσε τοὺς χωρικούς νά σπέρνουν λίγο καί κα-
ταδίκαζε τό προλεταριάτο τῶν πόλεων σέ διαρκῆ πείνα καί ἐξα-
θλίωση. Ἡ πολιτική ζωὴ νεκρωμένη ἀπὸ τήν ὀλοκληρωτικὴ κυριαρ-
χία μιᾶς δράκας καλοταϊσμένων κομμισάριων. Ἡ τρομοκρατία τῆς
ΤΣΕΚΑ ἀπλωμένη παντοῦ στή χώρα νά ἐξοντώνει κάθε ἀντίπαλο κόμμα,
ὁμάδα ἢ ἄτομο.

"Ὅλες οἱ κατακτήσεις τῆς ἐπανάστασης συνθλίβονταν ἢ ἔσβυναν
ὕπὸ τήν πίεση καί τόν ἀσφυκτικὸ ἔλεγχο τῆς κομματικῆς δικτατο-
ρίας." Ὅσοι ἐργαζόμενοι δέν ἦταν φανατισμένοι ἀπὸ τήν μπολσεβί-
κηκη δημαγωγία ἔβλεπαν καθαρά ὅτι, ἐνῶ ἔχυσαν τό αἷμα τους στὸν
ἀγώνα για τήν ἐλευθερία, οἱ μπολσεβίκοι δημιουργοῦσαν ἕνα καθε-
στὼς ἐξίσου φρικαλέο μέ τό τσαρικό. Μιά νέα μορφή ἐνμεταλλευτι-
κῆς κοινωνίας οἰκοδομεῖτο, μέσα στήν ὁποία οἱ ἐργαζόμενοι προο-
ρίζονταν καί πάλι για τό ρόλο τοῦ παθητικοῦ ἐκτελεστῆ τῶν δια-
ταγῶν τῶν νέων διευθυνόντων.

Οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, ἀντιδρώντας σ' αὐτὴ τήν κατάστα-
ση, κατεβαίνουν σέ ἀπεργίες ἀπὸ τίς 23 Φεβρουαρίου μέ οἰκονομικά
καί πολιτικά αἰτήματα, ὅπως ἐλευθερία τοῦ λόγου καί τύπου, ἀπε-
λευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατουμένων. Οἱ μπολσεβίκοι, φοβούμενοι
ἐπέκταση τοῦ ἐργατικοῦ ἀναβρασμοῦ, κηρύσσουν σέ κατάσταση πο-
λιορκίας τήν πόλη, συλλαμβάνουν τοὺς πιὸ δραστήριους ἀπεργούς.
Οἱ ναῦτες τῆς Κροστάνδης στέλνοντας ἀντιπροσωπεῖα τους στήν Πε-
τρούπολη πληροφοροῦνται για τόν χαρακτήρα τῶν ἀπεργιῶν. "Ἐτσι
στίς 28 Φεβρουαρίου τό πλήρωμα τοῦ πολεμικοῦ "Πετροπαυλόσι", ἐκ-
φράζοντας τήν ἀλληλεγγύη του στοὺς ἀπεργούς, ψηφίζει μιάν ἀπόφα-
ση 15 σημείων, ἡ ὁποία ἐμελλε νά ἀποτελέσει τό πολιτικὸ πρόγραμ-
μα τῆς ἐξέγερσης. Ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε κατόπιν ἀπὸ τὴ γενική

συνέλευση τῶν ναυτῶν τῆς Κροστάνδης καί ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν ἐργατικὸ πληθυσμὸ τῆς πόλης, κατὰ τὴν ἱστορικὴ συνεδρίαση τῶν ναυτῶν τῆς Κροστάνδης τὴν 1η Μαρτίου 1921, ὅπου παρίσταντο 16.000 ἄτομα. (3) Στὶς 2 Μαρτίου ἡ ἀπόφαση γίνεται δεκτὴ μὲ μεγάλη πλειοψηφία ἀπ' τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τοπικοῦ σοβιέτ. Δημιουργεῖται Προσωρινὴ Ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελούμενη κυρίως ἀπὸ ἐργάτες μὲ ἐπαναστατικὴ πείρα, καταλαμβάνονται τὰ στρατηγικὰ σημεῖα τῆς πόλης καί τὸ τυπογραφεῖο τῆς "Ἰσβέστιας". Στὶς 3 Μαρτίου κυκλοφορεῖ τὸ 1ο φύλλο τῆς "Ἰσβέστιας" μὲ τυπωμένη τὴν ἀπόφαση. (4)

Οἱ Κροστανδιανοὶ ἀπαιτοῦν, μεταξὺ ἄλλων, ἐλεύθερες ἐκλογές στὰ σοβιέτ ἀμέσως. Ἐλευθερία τοῦ λόγου καί τοῦ τύπου σ' ὅλους τοὺς ἐργάτες κι ἀγρότες, στοὺς ἀναρχικοὺς καί στὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς. Ἐλευθερία τῶν συγκεντρώσεων γιὰ τὰ ἐργατικά συνδικάτα καί τίς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις. Ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ποὺ ἀνῆκαν σέ σοσιαλιστικὰ κόμματα καί ὅσων φυλακίστηκαν γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους σέ ἐργατικά καί ἀγροτικά μινήματα. (5) "Ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν στοιχειώδεις προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας καί ἐπισύρουν τὸ μίσος τῆς μπολσεβίκικης ἡγεσίας.

Πενῆντα χρόνια μετὰ τὴν ἡρωϊκὴ ἔφοδο στοὺς οὐρανοὺς τῶν Παρισινῶν κομμουνάρων, ἡ Κομμούνα τῆς Κροστάνδης βροντοφωνάζει στοὺς νέους δῆμιους "ὅλη ἡ ἐξουσία στὰ σοβιέτ καί ὄχι στὰ κόμματα" (Ἰσβέστια Νο 5), ἐνῶ οἱ μπολσεβίκοι πετοῦν ἀπὸ ἀεροπλάνα προκηρύξεις μὲ ἀπειλητικὸ περιεχόμενο: "Σᾶς λείπει τὸ ψωμί, σᾶς λείπουν τὰ καύσιμα. Ἄν δέν ἀλλάξετε μυαλά, θά σᾶς βάλουμε στὸ σημάδι καί θά σᾶς σφάξοῦμε σάν κοτόπουλα". (6) Οἱ ἡγέτες συκοφαντοῦν τὴν ἐξέγερση σάν "συνομωσία λευκοφρουρῶν καθοδηγούμενη ἀπὸ τσαρικοὺς στρατηγούς". "Οἱ ἀπλοὶ κομμουνιστὲς τῆς Κροστάνδης, ποὺ ἔξερουν ἀπὸ πρῶτο χέρι τὴν πραγματικότητά, μένουν ἐκπληκτοὶ ἀπὸ τὰ ἀσύστολα ψεύδη τῶν ἡγετῶν τους καί ἐγκαταλείπουν κατὰ μάζες τὸ κόμμα. Οἱ ἐπιστολὲς παραίτησης κατακλῶζουν τίς στήλες τῆς "Ἰσβέστιας". (7) Οἱ ἐξεγερμένοι εἶχαν μὲ διαύγεια κατανοήσει τὴν οὐσία τοῦ "κομμουνισμοῦ" τοῦ Λένιν: γραφειοκρατία σὺν ἐκτελέσεις (Ἰσβέστια Νο 7). Οἱ κανονιοβολισμοὶ ἐναντίον τῆς πόλης

είχαν ήδη αρχίσει τό πρωϊ τῆς 8ης Μαρτίου.

"Ἡ ἀπάντησή μας σ' ὅλα αὐτά εἶναι μία! "Ὁλη ἡ ἐξουσία στά σοβιετ. Κάτω τά χέρια σας ἀπ' τήν ἐξουσία, αὐτά τά χέρια πού βάφτηκαν κόκκινα ἀπ' τό αἷμα τῶν μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας, πού ἔχουν ἀγωνιστεῖ ἐνάντια στούς λευκοφρουρούς, τούς γαιοκτῆμονες καί τή μπουρζουαζία." ('Ισβέστια Νο 6).

Τί ἦταν ἡ Κροστάνδη; "Τό Φλεβάρη καί τόν 'Οκτώβρη, αὐτή βρισκόταν στήν πρώτη γραμμή. Τώρα, γιά ἄλλη μιά φορά, ἡ Κροστάνδη εἶναι κείνη πού σήκωσε πρώτη τή σημαία τῆς τρίτης ἐπανάστασης τῶν ἐργαζομένων. Ἡ ἀπολυταρχία τοῦ τσάρου γκρεμίστηκε. Ἡ Συντακτική δέν εἶναι παρά μιά θύμηση. Τό καθεστῶς τῶν κομμισάριων θά πέσει κι αὐτό μέ τή σειρά του." ('Ισβέστια Νο 10)

Γιατί ἀγωνίζονταν οἱ ἐξεγερμένοι; "Εἶναι ἀπαραίτητο νά μάθουν ὅλοι ὅτι ἀγωνιζόμαστε γιά τήν πραγματική ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων, ἐνῶ οἱ κομμουνιστές Τρότσκυ καί Ζηνόβιεφ κι ἡ συμμορία τους, σφάζουν καί τουφεκίζουν, μόνο γιά νά διατηρήσουν τή δικτατορία τους" ('Ισβέστια Νο 11).

Μήπως, ὅπως τόλμησε νά γράφει ὁ Τρότσκυ τό 1938, "ἐνῶ ἡ χώρα ὑπόφερε ἀπό πείνα, οἱ κροστανδινοί ἀπαιτούσανε προνόμια"; (8)
Μά τό σημεῖο 9 τῆς ἀπόφασής τους ζητᾷ ἴση μερίδα γιά ὅλους τούς ἐργαζόμενους ἐκμηδενίζοντας τήν κατηγορία αὐτή.

Μήπως τό κύριο σύνθημα τῆς ἐξέγερσης-ὅλη ἡ ἐξουσία στά σοβιετ καί ὄχι στό κόμμα-δέν ἦταν παρμένο ἀπό τό ἄρθρο τοῦ σοβιετικοῦ συντάγματος πού ἔλεγε ὅτι ὅλη ἡ ἐξουσία κεντρική καί τοπική ἀνήκει στά σοβιετ; Αὐτή ἡ ἀρχή δέν τσαλαπατήθηκε ἐξαρχῆς ἀπ' τούς μπολσεβίκους; (9)

Μήπως τά οἰκονομικά αἰτήματα τῶν ἐξεγερμένων γιά τήν ἀναζωογόνηση τῆς οἰκονομίας (ἐλευθερία τῆς γεωργικῆς καί βιοτεχνικῆς παραγωγῆς πού δέν χρησιμοποιεῖ μισθωτή ἐργασία) ἦταν "ἀντισοσιαλιστικά"; Ἀλλά αὐτά ἀκριβῶς δέν ἐφάρμοζε ὁ Λένιν μέ τή Νέα Οἰκονομική Πολιτική του, πού ἀποφασίστηκε στό 10ο Συνέδριο τοῦ κόμματος, ζητώντας "προνόμια στούς πάνω καί φόρους στούς κάτω"; Ὅμως μιά κοινωνία στήν ὁποία ὑπάρχουν οἱ πάνω καί οἱ κάτω ἀξίζει νά ἀνατραπεῖ καί αὐτή ἡ ἀνατροπή βρίσκεται στή ρίζα τῆς ἐξέγερσης τῆς Κροστάνδης. Αὐτό ἐξηγεῖ γιατί δέν βρέθηκε οὔτε

Ένας αντιπολιτευόμενος μπολσεβίκος μέσα σπó ΙΟο συνέδριο νά υπερασπίσει τήν Κροστάνδη. Όλοι οί ήγέτες ήταν σύμφωνοι μέ τήν καταστολή. Μέ τό δίκιο τους. Έξάλλου διακυβεύονταν ή κυριαρχία τους. (ΙΟ)

Παρά τή λυσσαλέα αντίσταση τῶν 15.000 υπερασπιστῶν της, ή Κροστάνδη, ὄντας ἀπομονωμένη ἀπ' τήν ὑπόλοιπη χώρα καί ἐγκαταλελειμμένη ἀπ' τούς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης, ὑπέκυψε στή δύναμη ἐνός ὕλινά καί ἀριθμητικά ἀνώτερου ἐχθροῦ καί ἔπεσε στίς 17 Μαρτίου. Ἐπακολούθησε ἕνα ὄργιο ἀντεκδίκησης γιά πολλές μέρες, μέ ὀλονύκτιες μαζικές ἐκτελέσεις ἀπό τήν ΤΣΕΚΑ. Πολλοί φυλακίστηκαν, ἐνῶ 8.000 κροστανδιανοί πῆραν τό δρόμο τῆς ἐξορίας πρὸς τήν Φινλανδία. (II)

Ἰσχύει καί γιά τούς κροστανδιανούς αὐτό πού γράφτηκε γιά τούς Οὐγγρους ἐργάτες τοῦ 1956: "Ἀποδείξανε μέ τίς πράξεις τους ὅτι ή διαφορά μεταξύ τῶν ἐργατῶν καί τοῦ "ἐργατικοῦ κράτους" εἶναι ή διαφορά μεταξύ ζωῆς καί θανάτου καί ὅτι θά προτιμοῦσαν νά πεθάνουν πολεμώντας τό "ἐργατικό κράτος" παρά νά ζοῦνε ὡς ἐργάτες κάτω ἀπό τό "ἐργατικό κράτος". (Ι2)-----

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

(Ι) Τρότσκυ: "Τρομοκρατία καί Κομμουνισμός", σελ. 212, ἐκδόσεις "ΑΛΛΑΓΗ".

(2) "Ιντα Μέττ: "Κομμούνα τῆς Κροστάνδης", σελ. 65, ἐκδόσεις ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.

(3) "Ιντα Μέττ, στό ἴδιο, σελ. 31-38.

(4) " " " " " 39-40.

(5) Οἱ "Ἰσβέστιες" τῆς Κροστάνδης, σελ. 8-9, ἐκδόσεις "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ".

(6) " " " " σελ. 22.

(7) " " " " " 76

(8) Τρότσκυ: "Γιά τόν Ἀναρχισμό", σελ. 55, ἐκδόσεις "ΑΛΛΑΓΗ".

(9) "Ιντα Μέττ: "Ἡ Κομμούνα", σελ. 90.

(ΙΟ) "Ιντα Μέττ, στο Ίδιο, σελ. 84.

(ΙΙ) Οί "Ισβέστιες" τῆς Κροστάνδης, σελ. 124-125.

(Ι2) Κορνήλιος Καστοριάδης: "Ούγγρική 'Επανάσταση 1956", σελ. 18,
ἐκδόσεις "ΥΨΙΛΟΝ".

Δ.Μ.

'Υπεύθυνος γι' αὐτό τό τεῦχος εἶναι ὁ Δημήτριος Μαργαρίτης,
Ζωοδόχου Πηγῆς 8, 'Αγρίνιο.
